

RP 34/2023 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om inkomstskatteskalen för 2024 samt till lagar om ändring och temporär ändring av inkomstskattelagen och om ändring av vissa andra skattelagar

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Denna proposition innehåller ett förslag till lag om inkomstskatteskalen för 2024. Den föreslagna lagen innehåller en progressiv inkomstskatteskala som ska tillämpas på beskattning av förvärvsinkomst vid statsbeskattningen. Skalans inkomstgränser höjs med cirka 2,8 procent på grund av en indexjustering.

Inkomstskattelagen ändras enligt förslaget så, att arbetsinkomstavrdragets maximibelopp och inkomstgränserna för minskningsprocenterna samt grundavrdragets maximibelopp höjs. I ändringarna av arbetsinkomstavrdraget och grundavrdraget har beaktats det som står skrivet i regeringsprogrammet om att lindra beskattningen av arbete och om indexjustering.

Det föreslås att den åldersbaserade höjningen av arbetsinkomstavrdragets maximibelopp ändras så att höjningen slopas för personer under 65 år. Dessutom fördubblas höjningen av maximibeloppet av arbetsinkomstavrdraget för personer som fyllt 65 år från 600 euro till 1 200 euro.

Självriskandelen för avdraget för kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen höjs från 750 euro till 900 euro. Nedsättningen av självriskandelen för den som varit arbetslös eller familjeledig ändras i motsvarande förhållande. Höjningen av hushållsavrdraget för hushållsarbete, omsorgsarbete och vårdarbete förlängs till 2024. Det föreskrivs att fysioterapi som ges av en legitimerad fysioterapeut och ergoterapi som ges av en legitimerad ergoterapeut är sådant arbete som berättigar till hushållsavgift.

Dessutom föreslås det i propositionen att inkomstskattelagen ändras så att giltighetstiden för det temporära undantag för vissa fonder som fogades till lagen 2023 och som gäller allmän skattskyldighet för samfund utifrån var den verkliga ledningen utövas, förlängs med två år.

Det föreslås att tiden i arbete vid källbeskattning av utländska nyckelpersoner förlängs från 48 månader till 84 månader.

I propositionen föreslås det att bestämmelsen om förlängd betalningstid i lagen om skatt på arv och gåva förlängs från två år till 10 år. Efter ändringen kommer obetald arvsskatt inte längre att drivas in genom utsökning, skattskyldiga ska inte längre sökas i konkurs utifrån obetald arvsskatt och uppgifter om obetald arvsskatt ska inte antecknas i skatteskuldsregistret enligt lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter innan 10 år har förflutit från den första förfallodagen. Till lagen om skattetillägg och förseningsränta föreslås det att det fogas en bestämmelse med stöd av vilken det tas ut nedsatt förseningsränta för obetald arvsskatt.

I den finska språkdräkten i lagen om Skatteförvaltningen ersätts hänvisningarna till tjänstebemämningen veroasiamies med det könsneutrala uttrycket henkilö. Därmed ändras i den svenska språkdräkten på motsvarande sätt ordet skatteombud till person.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2024 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2024. Bestämmelserna om undantag för vissa fonder är avsedda att gälla till utgången av 2025 och tillämpas vid beskattningen för 2024 och 2025.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	5
1 Bakgrund och beredning.....	5
1.1 Bakgrund.....	5
1.2 Beredning.....	5
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	6
2.1 Skattegrunderna för förvärvsinkomster.....	6
2.1.1 Skatteskalen för förvärvsinkomster.....	6
2.1.2 Grundavdrag.....	6
2.1.3 Arbetsinkomstavdrag.....	7
2.2 Självrisken för resekostnadsavdraget.....	8
2.3 Hushållsavdrag.....	9
2.4 Temporärt undantag för fonder enligt 9 a § i inkomstskattelagen.....	10
2.5 Lagen om källskatt för löntagare från utlandet.....	11
2.6 Förlängning av betalningstiden för arvsskatt samt dröjsmålsränta på obetald arvsskatt.....	12
2.7 Ändring av tjänstebeteckningar vid Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt.....	13
3 Målsättning.....	13
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	14
4.1 De viktigaste förslagen.....	14
4.1.1 Beskattningen av förvärvsinkomster.....	14
4.1.2 Åldersbaserad höjning av arbetsinkomstavdragets maximibelopp.....	15
4.1.3 Självrisken för resekostnadsavdraget.....	17
4.1.4 Hushållsavdrag.....	17
4.1.5 Förlängning av det temporära undantaget för fonder.....	18
4.1.6 Nyckelpersoner.....	18
4.1.7 Förlängning av betalningstiden för arvsskatt samt dröjsmålsränta på obetald arvsskatt.....	18
4.1.8 Ändring av tjänstebeteckningar vid Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt.....	19
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	19
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser.....	19
4.2.1.1 Konsekvenser för de offentliga finanserna.....	19
4.2.1.2 Konsekvenser för inkomstfördelningen.....	30
4.2.2 Sysselsättningseffekter.....	31
4.2.3 Konsekvenser för jämställdheten mellan könen.....	32
4.2.4 Konsekvenser för myndigheterna.....	32
5 Remissvar.....	32
6 Specialmotivering.....	35
6.1 Lagen om inkomstskatteskalen för 2024.....	35
6.2 Inkomstskattelagen.....	36
6.3 Lagen om källskatt för löntagare från utlandet.....	39
6.4 Lagen om skatt på arv och gåva.....	39
6.5 Lagen om skattetillägg och förseningsränta.....	40
6.6 Lagen om Skatteförvaltningen.....	41

7	Ikraftträdande	41
8	Förhållande till andra propositioner	41
9	Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	41
9.1	Åldersbaserad höjning av arbetsinkomstavdraget	41
9.1.1	Allmänt om likabehandling	41
9.1.2	Den åldersbaserade höjning av arbetsinkomstavdragets maximibelopp som trädde i kraft 2023	42
9.1.3	Den föreslagna ändringen av höjningen av arbetsinkomstavdragets maximibelopp ur ett likabehandlingsperspektiv	43
9.2	Förslaget om att förlänga den tid som omfattas av källskatt för löntagare från utlandet ur ett likabehandlingsperspektiv	44
9.3	Inkomstskatteskalen och förbudet mot konfiskatorisk beskattning	46
9.4	Slutord	47
	LAGFÖRSLAG	48
1.	Lag om inkomstskatteskalen för 2024	48
2.	Lag om ändring och temporär ändring av inkomstskattelagen	49
3.	Lag om ändring av 2 och 4 § i lagen om källskatt för löntagare från utlandet	52
4.	Lag om ändring av 52 och 56 § i lagen om skatt på arv och gåva	53
5.	Lag om ändring av lagen om skattetillägg och förseningsränta	54
6.	Lag om ändring av 27 § i lagen om Skatteförvaltningen	55
	BILAGA	56
	PARALLELLTEXTER	56
2.	Lag om ändring och temporär ändring av inkomstskattelagen	56
3.	Lag om ändring av 2 och 4 § i lagen om källskatt för löntagare från utlandet	61
4.	Lag om ändring av 52 och 56 § i lagen om skatt på arv och gåva	62
5.	Lag om ändring av lagen om skattetillägg och förseningsränta	63
6.	Lag om ändring av 27 § i lagen om Skatteförvaltningen	64

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Enligt 124 § 5 mom. i inkomstskattelagen (1535/1992) föreskrivs det särskilt om den skatteskala som ska tillämpas vid beskattningen av förvärvsinkomst för varje enskilt år. Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering justeras beskattningen av förvärvsinkomster årligen på basis av förtjänstnivå- eller konsumentprisindex enligt det index som stiger snabbare. I regeringsprogrammet konstateras dessutom att den högsta nivån på 150 000 euro för progressionen i beskattningen fortsätter på föreskriven tid fram till slutet av valperioden.

De föreslagna ändringarna i inkomstskattelagen grundar sig på statsminister Petteri Orpos regeringsprogram. Genom sin skattepolitik strävar regeringen efter att förbättra hushållens köpkraft, förbättra incitamenten för arbete och stärka förutsättningarna för ekonomisk tillväxt. Enligt regeringsprogrammet stärks hushållens köpkraft genom att beskattningen av arbete och olika transportsätt lindras. Regeringen skärper inte genom sina beslut den totala skattegraden.

Enligt regeringsprogrammet bilaga c, som gäller skattepolitiken, lindrar regeringen beskattningen av arbete med sammanlagt 405 miljoner euro under regeringsperioden. För att förbättra incitamenten för att ta emot arbete ska tyngdpunkten för lindringen av förvärvsinkomstskatten ligga på låg- och medelinkomsttagare. Detta ska ske genom en höjning av arbetsinkomstavdraget.

Enligt regeringsprogrammet ska höjningen av arbetsinkomstavdragets maximibelopp omfördelas så att höjningen av maximibeloppet slopas för personer under 65 år, men för personer som fyllt 65 år ska höjningen fördubblas. Syftet är att avsevärt förbättra incitamenten för personer över 65 år att arbeta. Höjningen av självriskan för avdrag som beviljas på basis av resekostnader mellan bostaden och arbetsplatsen från 750 euro till 900 euro grundar sig också på regeringsprogrammet.

Enligt regeringsprogrammets bilaga om skattepolitiken ska den temporära höjningen av hushållsavdraget fortsätta fram till utgången av 2024. Dessutom utvidgas den hemrehabilitering som företag inom fysioterapi och ergoterapi samt motsvarande yrkesutövare producerar till att omfattas av hushållsavdraget. Regeringsprogrammet innehåller även andra skrivningar som gäller hushållsavdraget. Dessa har inte kunnat utredas och bedömas i samband med beredningen av denna proposition, utan de kommer att behandlas senare under regeringsperioden.

Den föreslagna förlängningen av tiden i arbete vid källbeskattning av utländska nyckelpersoner till sju år grundar sig likaså på regeringsprogrammet.

Förslaget som gäller det temporära undantaget för fonder anknyter till regeringens proposition RP 136/2020 rd med förslag till ändring av inkomstskattelagen och vissa andra lagar samt finansutskottets betänkande FiUB 33/2020 rd som givits till följd av den.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid finansministeriet. Den del som gäller hushållsavdraget har beretts vid finansministeriet i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet.

Propositionsutkastet var på remiss mellan den 31 augusti och 15 september 2023. Remissvar begärdes av för propositionen centrala ministerier, myndigheter, näringslivet och andra intressentgrupper, totalt 29 instanser. Beredningsunderlaget för propositionen inklusive begäran om yttrande och inkomna yttranden är tillgängliga i den offentliga tjänsten på adressen valtioneuvosto.fi/sv/projekt med identifieringskoden [VM082:00/2023](https://valtioneuvosto.fi/sv/projekt).

Propositionen har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Skattegrunderna för förvärvsinkomster

2.1.1 Skatteskalen för förvärvsinkomster

Enligt 124 § 5 mom. i inkomstskattelagen föreskrivs det särskilt om den skatteskala som ska tillämpas vid beskattningen av förvärvsinkomst för varje enskilt år. I det differentierade inkomstskattesystemet gäller den progressiva inkomstskatteskalen fysiska personers och dödsboms förvärvsinkomster. Skattepliktig förvärvsinkomst är bland annat lön och därmed jämförbar inkomst i anställningsförhållande, pension samt förmån eller ersättning som erhållits i stället för sådan inkomst.

Till följd av överföringen av finansieringsansvaret i samband med reformen av social- och hälsovården och räddningsväsendet (nedan social- och hälsovårdsreformen) som genomfördes vid ingången av 2023 ändrades statens inkomstskatteskala för 2023 så att den består av fem inkomstklasser i stället för de tidigare fyra. Den första nivån börjar vid noll euro och den tidigare skatten på åtta euro vid den nedre gränsen slopades. Skalans marginalskattesatser skärptes så att marginalskattesatsen vid skalans lägsta steg motsvarar i procentenheter den mängd med vilken de kommunala skattesatserna sänktes. Marginalskattesatserna vid de övriga stegen höjdes med motsvarande mängd. Inkomstgränserna och marginalskattegraderna i inkomstklasserna dimensionerades så att social- och hälsovårdsreformens effekter på beskattningen av förvärvsinkomst ska vara så neutrala som möjligt. I inkomstskatteskalen för 2023 gjordes också en indexjustering på 3,5 procent på basis av förändringen i förvärvsinkomstindex. I skatteskalen genomfördes indexjusteringen genom att alla inkomstgränser i skalan höjdes. Den nedre gränsen för den så kallade solidaritetsskatten kvarstod oförändrad. Gränsen indexjusterades dock på motsvarande sätt som de övriga inkomstklasserna, vilket ledde till att den nedre gränsen i euro för den högsta inkomstklassen i inkomstskatteskalen för 2023 är 85 800 euro.

2.1.2 Grundavdrag

I 106 § i inkomstskattelagen föreskrivs det om grundavdrag. Om en skattskyldig fysisk person har en nettoförvärvsinkomst som efter de övriga avdragen inte överstiger 3 870 euro, ska detta belopp enligt paragrafen dras av från nämnda inkomst. Om nettoförvärvsinkomstens belopp efter de övriga avdragen överstiger fullt grundavdrag, ska avdraget minska med 18 procent av den överskjutande inkomsten.

Eftersom grundavdraget beviljas efter det att de andra inkomstavdragen gjorts, gäller grundavdraget mottagare av dagpenningssinkomster, löneinkomster och pensionsinkomster på olika inkomstnivåer, som ett resultat av de avdrag av varierande storlek som ska göras från nämnda inkomster. Grundavdraget beviljas till fullt belopp vid en dagpenningssinkomst på 3 870 euro per år, en löneinkomst på ca 8 000 euro per år och en pensionsinkomst på ca 13 000 euro per år. För mottagare av dagpenningssinkomst har grundavdraget en effekt på en årsinkomst på upp till

cirka 25 200 euro, för mottagare av löneinkomst på en årsinkomst på upp till cirka 32 000 euro och för mottagare av pensionsinkomst på en årsinkomst på upp till cirka 28 400 euro.

Det tidigare grundavdraget vid kommunalbeskattningen ändrades i samband med social- och hälsovårdsreformen från ingången av 2023 till ett grundavdrag som beviljas på samma grunder och till samma belopp både vid statsbeskattningen och vid kommunalbeskattningen. I övrigt förblev avdragets uppbyggnad oförändrad.

2.1.3 Arbetsinkomstavdrag

Bestämmelser om arbetsinkomstavdraget finns i 125 § i inkomstskattelagen. Arbetsinkomstavdraget görs i första hand från den inkomstskatt på förvärvsinkomster som ska betalas till staten. Till den del den inkomstskatt på förvärvsinkomst som betalas till staten inte räcker till för att göra avdraget, görs avdraget från kommunalskatten, sjukförsäkringens sjukvårdspremie och kyrkoskatten i proportion till dessa skatter. Avdraget beräknas på den skattskyldiges skattepliktiga löneinkomst, förvärvsinkomst av annat arbete, uppdrag eller tjänst som utförts för annans räkning, bruksavgifter som anses utgöra förvärvsinkomst, utdelningar som ska beskattas som förvärvsinkomst, förvärvsinkomstandel av företagsinkomst som ska fördelas samt förvärvsinkomstandel av näringsverksamhet eller jordbruk för delägare i en sammanslutning. Avdraget görs före andra avdrag från inkomstskatten.

I beskattningen för 2023 är arbetsinkomstavdraget 12 procent av beloppet av de inkomster som berättigar till avdrag. Avdragets maximibelopp är dock 2 030 euro. När den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst överstiger 22 000 euro, minskar avdraget med 2,03 procent av det belopp med vilket nettoförvärvsinkomsten överstiger 22 000 euro. Till den del den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst överstiger 70 000 euro minskar avdraget dock med 1,21 procent av den överskjutande delen. När nettoförvärvsinkomsten överskrider cirka 157 800 euro beviljas inte längre något arbetsinkomstavdrag.

Från ingången av 2023 höjdes arbetsinkomstavdragets maximibelopp stegvis för personer som fyllt 60 år genom att ett nytt 3 mom. fogades till 125 § i inkomstskattelagen. Avdragets maximibelopp höjdes med

- 200 euro, om den skattskyldige har fyllt 60 år, men dock inte 62 år, före skatteårets ingång,
- 400 euro, om den skattskyldige har fyllt 62 år, men dock inte 65 år, före skatteårets ingång,
- 600 euro, om den skattskyldige har fyllt 65 år före skatteårets ingång.

Enligt regeringens proposition om lagändringen (RP 153/2022 rd) var syftet med det förhöjda arbetsinkomstavdraget för personer över 60 år att främja sysselsättningen för personer som uppnått den ålder som avses i bestämmelsen.

Beskattningen av inkomster av lön och pension är i allmänhet förmånligare än om samma totala inkomst enbart skulle bestå av lön eller pension. För den som får pensionsinkomst är det således mycket lönsamt att arbeta. I den ovannämnda regeringspropositionen bedömdes det att höjningen av arbetsinkomstavdragets maximibelopp för personer över 60 år gör det lönsammare för personer i pension att arbeta, om löneinkomsten överstiger 17 500 euro per år. Ett av syftena med den åldersbaserade höjningen av arbetsinkomstavdraget var att uppmuntra äldre personer att fortsätta längre i arbetslivet.

Samtidigt kan lindringen av den redan låga skattebelastningen i fråga om inkomster som består av lön och pension också bidra till beslutet att gå i pension, om personen har för avsikt att fortsätta arbeta partiellt under pensionstiden. Den förmånliga skattemässiga behandlingen av kombinationen av lön och pension kan i vissa situationer lindra minskningen av nettoinkomsterna när man övergår från arbetslivet i pension och därigenom öka benägenheten att gå i pension i stället för att arbeta heltid.

Genom att gradera höjningen av arbetsinkomstsvdraget försökte man uppnå en bättre incitamenteffekt. Bestämmandet av graderingen vid 60, 62 och 65 år baserade sig på statistiska uppgifter om sysselsättningsgraden, antalet sysselsatta och arbetslöshetsgraden. I regeringens proposition RP 153/2022 rd beskrevs bland annat uppgifter i Statistikcentralens arbetskraftsundersökning från 2020 om sysselsättningsgraden bland 55–74-åringar.

I propositionen bedömdes de ekonomiska konsekvenserna av en stegvis höjning av arbetsinkomstsvdragets maximibelopp för personer som fyllt 60 år. Höjningen beräknades minska skatteinkomsterna med cirka 76 miljoner euro. Med anledning av ändringen lindrades beskattningen för alla personer som fyllt 60 år vars arbetsinkomst överstiger cirka 17 500 euro per år. Den fullskaliga höjningen av arbetsinkomstsvdragets maximibelopp gynnade dem som tjänar över cirka 19 000 euro per år. I propositionen bedömdes att cirka 225 000 skattskyldigas beskattning skulle lindras till följd av höjningen av arbetsinkomstsvdragets maximibelopp. Den genomsnittliga skattesänkningen för personer i åldern 60–61 år uppskattades till cirka 198 euro per år, för personer i åldern 62–64 år till cirka 387 euro per år och för personer som fyllt 65 år till cirka 530 euro per år. Sett till inkomsttagargrupper uppskattades ändringen i huvudsak gälla löntagare (cirka 82 procent) och pensionärer (cirka 10 procent). Ändringens inverkan på inkomstfördelningen mätt med Ginikoefficienten uppskattades vara 0,02 procentenheter, det vill säga åtgärden ökade inkomstskillnaderna något.

Höjningen av arbetsinkomstsvdragets maximibelopp uppskattades på lång sikt öka sysselsättningen med knappt 1 000 personer. I propositionen konstaterades dock att med tanke på att den föreslagna höjningen av arbetsinkomstsvdraget minskar den offentliga sektorns skatteinkomster med cirka 76 miljoner euro är det fråga om en sysselsättningsåtgärd som försvagar den offentliga ekonomin även med beaktande av sysselsättningseffekterna.

2.2 Självrisken för resekostnadsavdraget

Bestämmelser om rätten att dra av kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen finns i 93 § i inkomstskattelagen. Enligt 1 mom. i paragrafen anses som utgift för inkomstens förvärvande även kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen, beräknade enligt kostnaderna för anlåtande av det billigaste forskaffningsmedlet. Sådana kostnader kan dock dras av till ett belopp av högst 7 000 euro och endast till den del de under skatteåret överstiger 750 euro (självriskandel). Resekostnadsavdragets maximibelopp har tillfälligt höjts till 8 400 euro åren 2022 och 2023.

Självrisken för resekostnadsavdraget minskas om den skattskyldige har varit arbetslös eller familjeledig under en del av året. I 93 § 4 mom. i inkomstskattelagen föreskrivs det att om den skattskyldige under skatteåret har fått arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd eller dagpenning för tryggnad av försörjningen enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) eller moderskapspenning, särskild moderskapspenning, faderskapspenning, graviditetspenning, särskild graviditetspenning, föräldrapenning eller partiell föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), minskas hans eller hennes självriskandel med 70 euro för varje full ersättningsmånad. Självriskandelen är dock minst 140 euro. Till en full ersättningsmånad anses höra ett belopp som motsvarar 21,5 ersättningsdagar. Om den skattskyldige under

skatteåret har erhållit jämkad arbetslöshetsförmån eller partiell föräldrapenning, ändras ersättningsdagarna till hela ersättningsdagar när man beräknar hela ersättningsmånader.

Självriskan på 750 euro för avdrag för kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen har inte höjts efter 2015. Syftet med självriskandelen i avdraget har varit att avdraget inte ska gälla dem som reser korta sträckor mellan bostaden och arbetsplatsen, vilket inte medför mer än sedvanliga resekostnader. Eftersom självriskandelen för resekostnadsavdraget inte har höjts på länge, har avdraget omfattat korta arbetsresor som på grund av självriskandelen tidigare har fallit utanför avdraget. Till exempel i huvudstadsregionen har biljettpriserna höjts så att de årliga kostnaderna för en biljett för de två zoner som oftast används redan har överskridit självriskgränsen på 750 euro.

2.3 Hushållsavdrag

En viktig grundprincip för inkomstbeskattningen är att endast utgifterna för inkomstens förvärvande eller bibehållande, det vill säga så kallade naturliga avdrag, kan dras av i beskattningen. I beskattningen anses inte den skattskyldiges levnadskostnader vara avdragsgilla kostnader.

Hushållsavdrag är ett undantag från levnadskostnaders avdragsgillhet. Hushållsavdraget är en skattesubvention vars viktigaste syfte har varit att förbättra sysselsättningen med hjälp av samhällligt stöd. Syftet är att uppmuntra hushållen att låta utomstående utföra sådana arbeten som hushållen tidigare har utfört själva. Syftet är också att minska användningen av svart arbetskraft.

En skattskyldig får med stöd av 127 a § i inkomstskattelagen från skatten som hushållsavdrag dra av en del av de belopp som han eller hon har betalt för arbete som utförts i en bostad eller fritidsbostad som han eller hon använder. Hushållsavdrag beviljas också för arbete som utförts i en bostad eller fritidsbostad som används av den skattskyldiges eller dennes makes eller bortgångna makes föräldrar, adoptivföräldrar eller fosterföräldrar eller av dessa personers släktingar i rätt uppstigande led eller dessa personers make. Till avdrag berättigar normalt hushålls-, omsorgs- och vårdarbete samt arbete som innebär underhåll eller ombyggnad av bostad eller fritidsbostad. Avdraget är högst 2 250 euro per år och det beviljas endast i den utsträckning som den i 127 b § avsedda avdragbara delen av kostnaderna överstiger 100 euro.

Den skattskyldige får dra av arbetsgivares sjukförsäkringsavgift, obligatorisk arbetspensionsavgift, olycksfallsförsäkringspremie, arbetslöshetsförsäkringspremie och grupplivförsäkringspremie samt dessutom 15 procent av den utbetalda lönen. Den skattskyldige får dra av 40 procent av en ersättning för sådant arbete som berättigar till hushållsavdrag och som har betalats till en i förskottsuppbörsregistret införd person som avses i 25 § i lagen om förskottsuppbörd (1118/1996) och som idkar inkomstskattepliktig verksamhet.

Vid ingången av 2022 höjdes hushållsavdraget temporärt för vissa arbeten genom att en ny 127 f § fogades temporärt till inkomstskattelagen. Höjningen gäller avdrag som beviljas på basis av normalt hushållsarbete, omsorgsarbete och vårdarbete skatteåren 2022 och 2023 samt på basis av avstående från oljeuppvärmning skatteåren 2022–2027. För arbeten som omfattas av höjningen är avdragets maximibelopp 3 500 euro och den procentuella avdragbara andelen av kostnaderna för arbetsersättning 60 procent och för löner 30 procent.

I fråga om omsorgs- och vårdarbete kan hushållsavdrag beviljas endast för normalt omsorgs- och vårdarbete som allmänt utförs i hemmet. Sådant arbete är till exempel att vårda barn, sjuka, handikappade och äldre i den vårdbehövandes hem. Vård och omsorg kan till exempel bestå av matning, påklädning, tvätt och hjälp med utomhusvistelse samt andra personliga sysslor eller omsorg om barn.

Hushållsavdrag fås inte för tjänster som tillhandahålls av till exempel frisörer, barberare, kosmetologer, fotvårdare, massörer, kostcoacher, terapeuter, personliga tränare eller för andra motsvarande arbeten. I beskattningspraxis har de inte ansetts vara normalt omsorgs- eller vårdarbete som utförs i hemmet, även om de utförs i klientens hem.

I 127 a § 2 mom. i inkomstskattelagen föreskrivs det uttryckligen att sådana hälso- och sjukvårdstjänster vilkas försäljning är skattefri enligt 34–36 § i mervärdesskattelagen (1501/1993) inte betraktas som normalt omsorgs- och vårdarbete som berättigar till hushållsavdrag.

Enligt 35 § i mervärdesskattelagen avses med hälso- och sjukvårdstjänster åtgärder för att bestämma en människas hälsotillstånd samt funktions- och arbetsförmåga eller för att återställa eller upprätthålla hennes hälsa samt funktions- och arbetsförmåga. Hälso- och sjukvårdstjänster som avses här är till exempel arbete som utförs av läkare, massörer, fysioterapeuter, hälsovårdare, fotvårdare, sjukskötare och närvårdare. Hushållsavdrag fås inte för de hälso- och sjukvårdstjänster dessa tillhandahåller.

Hushållsavdrag beviljas inte heller, om direkt för samma arbetsprestation har erhållits stöd för närståendevård, servicesedel som beviljats av kommunen för social- och hälsovård eller stöd som avses i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn (1128/1996). Stöd och servicesedlar förhindrar avdraget helt och hållet, även om ett understöd som erhållits inte täcker alla kostnader för samma arbete.

Hushållsavdrag är avdrag från skatt och görs i första hand från inkomstskatten till staten. Avdrag görs från skatten på förvärvsinkomsten och skatten på kapitalinkomsten i proportion till skatternas belopp. Avdraget från skatten på förvärvsinkomsten görs efter det att övriga avdrag gjorts och före underskottsgottgårelsen. Till den del avdraget överstiger beloppet av inkomstskatten till staten, görs avdraget från kommunalskatten, sjukförsäkringens sjukvårdspremie och kyrkoskatten i proportion till dessa skatter.

År 2021 beviljades cirka 474 000 skattskyldiga hushållsavdrag och avdragen uppgick sammanlagt till cirka 420 miljoner euro. Det genomsnittliga avdraget uppgick till cirka 886 euro. Cirka 79 procent av det sammanlagda beloppet av sådana kostnader som berättigar till avdrag hänförde sig till underhåll eller ombyggnad av bostad. Omsorgs- och vårdarbetet stod för cirka tre procent och hushållsarbetet för 18 procent av de sammanlagda kostnaderna. Av kostnaderna för hushållsavdraget kom 1,6 procent från arbete som uppdragsgivaren låtit utföra i föräldrarnas hem eller fritidsbostad. Andelen var störst i fråga om omsorgs- och vårdarbete, det vill säga 4,2 procent av kostnaderna uppkom hemma hos föräldrar eller mor- eller farföräldrar.

Hushållsavdrag har från första början haft två bärande principer. Avdrag beviljas endast för arbetets andel och endast för arbete som utförts hemma eller i en fritidsbostad.

2.4 Temporärt undantag för fonder enligt 9 a § i inkomstskattelagen

I 9 § i inkomstskattelagen föreskrivs det om allmän och begränsad skattskyldighet för samfund. Lagens 9 § ändrades genom lagen om ändring av inkomstskattelagen (1188/2020) som trädde i kraft den 1 januari 2021. Enligt ikraftträdandebestämmelsen i lag 1188/2020 tillämpades lagen första gången vid beskattningen för 2021. I ikraftträdandebestämmelsen ingick en övergångsbestämmelse enligt vilken 9 § 8 mom. tillämpas på fondföretag som avses i 1 kap. 2 § 1 mom. 17 punkten i lagen om placeringsfonder (213/2019) och som inrättats eller registrerats i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (nedan UCITS-fond) samt på alternativa investeringsfonder som avses i 2 kap. 1 § i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder

(162/2014) (nedan AIF-fonder) och som inrättats eller registrerats i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet första gången först i beskattningen för 2023 (nedan undantag för fonder).

Enligt RP 136/2020 rd fogades en övergångsbestämmelse till lagen, eftersom utvidgningen av den allmänna skattskyldigheten på basis av platsen för den verkliga ledningen att omfatta UCITS-fonder och AIF-fonder kan enligt remissvaren påverka Finlands konkurrenskraft i fråga om fondförvaltning och förlama marknaden för de fonder vars skattestatus av någon anledning är oklar eller tvetydig. I propositionen konstaterades att ett permanent undantag för fonder kan vara förenat med problem med hänsyn till sådant statligt stöd som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan EUF-fördraget). En närmare bedömning av dessa problem kan göras under undantagstiden. Genom denna tidsfrist säkerställs även möjligheten till en tillräckligt lång övergångstid ifall lagstiftningen på området skulle ändras.

I finansutskottets betänkande FiUB 33/2020 rd konstateras att enligt förslaget ska finansministeriet inom en övergångsperiod på två år utreda hur EU:s regler för statligt stöd förhåller sig till ett permanent undantag för fonder. Diskussionerna med EU-kommissionen om statsstödsreglernas förhållande till det permanenta undantaget för fonder pågår fortfarande. Genom lag 1123/2022 fogades till inkomstskattelagen en temporär 9 a § som ska tillämpas 2023. Enligt paragrafen tillämpas 9 § 1 mom. 1 punkten och 8 mom. i inkomstskattelagen inte på UCITS-fonder som bildats eller registrerats i en annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller på AIF-fonder som bildats eller registrerats i en annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet vid beskattningen för 2023.

2.5 Lagen om källskatt för löntagare från utlandet

Enligt lagen om källskatt för löntagare från utlandet (1551/1995, nedan *nyckelpersonlagen*), som varit i kraft sedan ingången av 1996, kan personer från utlandet med särskild sakkunskap eller som arbetar som lärare vid någon högre läroanstalt i Finland, till exempel ett universitet, eller som bedriver vetenskaplig forskning i allmänt intresse, under vissa förutsättningar i stället för sedvanlig inkomstbeskattning av löneinkomst som förvärvats i Finland välja källbeskattning av löneinkomsten för en period på högst 48 månader. De nyckelpersoner som omfattas av källskatten betalar källskatt i stället för kommunalskatt, förvärvsinkomstskatt till staten och den försäkrades sjukförsäkringspremie. Källskatten på löneinkomst är 32 procent av det totala lönebeloppet. På lön som betalats ut före 2020 var källskatten 35 procent.

Lagen var ursprungligen avsedd att vara temporär. Därför tillämpades lagen i sin ursprungliga form endast under två års tid, det vill säga på arbete som började 1996 och 1997. Lagens huvudsyfte, nämligen att göra det tilltalande för personer med särskild sakkunskap att komma till Finland, uppnåddes likväl inte i önskad omfattning. Under lagens första tillämpningsår 1996 tillämpades lagen på ca 40 personer. Orsaken till detta var enligt företrädare för näringslivet att lagens tillämpningstid var för kort. Därför förlängdes tiden för tillämpning av lagen.

Finland lämnade i december 1999 en anmälan till Europeiska gemenskapernas kommission, i vilken man anhöll om kommissionens ställningstagande i frågan om källskattesystemet för löntagare från utlandet var förenligt med gemenskapslagstiftningen. I Finland ansågs systemet inte utgöra statsstöd. Även Danmark och Sverige hade före Finland gjort anmälningar i fråga om sina motsvarande system. I väntan på kommissionens avgörande avbröts tillämpningen av lagen i fråga om arbete som hade börjat 2000. I sitt ställningstagande som kommissionen meddelade Finland i juni 2000 konstaterade kommissionen, att källskattesystemet för löntagare från utlandet är en s.k. allmän åtgärd som inte står i strid med gemenskapslagstiftningen. Därefter har tiden för tillämpning av lagen förlängts sex gånger. Sista gången tillämpningen förlängdes var

genom lag 1550/2015 för arbete som började åren 2016–2019. Då var antalet personer som omfattades av lagens tillämpningsområde cirka 400–750 per år.

Nyckelpersonlagen gjordes permanent genom lag 1558/2019 som ett led i genomförandet av regeringsprogrammet för statsminister Antti Rinnes regering 2019. Den fortsatta tillämpningen av den temporära lagen hade tidigare motiverats med att det är viktigt att uppmuntra personer med särskilda kunskaper och färdigheter att komma till Finland. Situationen ansågs inte ha förändrats, utan det var fortfarande viktigt att göra det tilltalande för nyckelpersoner med särskild sakkunskap att komma till Finland. I samband med detta sänktes källskatten på nyckelpersoners löneinkomst från 35 procent till 32 procent, eftersom det hade skett lättnader också i beskattningen av förvärvsinkomster. Lagändringarna trädde i kraft i början av 2020.

Åren 2020–2022 omfattades årligen cirka 400–600 personer av lagens tillämpningsområde. Coronapandemin kan bedömas ha haft en viss inverkan på antalet nyckelpersoner under dessa år, och därför kan utvecklingen av antalet nyckelpersoner 2016–2022 inte bedömas på ett tillförlitligt sätt på basis av siffrorna. Hur som helst verkar det inte ha skett några större förändringar i antalet personer under de senaste åren.

2.6 Förlängning av betalningstiden för arvsskatt samt dröjsmålsränta på obetald arvsskatt

Enligt 52 § i lagen om skatt på arv och gåva (378/1940) ska arvs- och gåvoskatt betalas även om beskattningen inte vunnit laga kraft. Enligt 1 § 3 mom. i finansministeriets förordning om skatteuppbörd (1010/2019, nedan *förordningen om skatteuppbörd*) uppbärs arvsskatt och gåvoskatt i två rater, om skattebeloppet är 500 euro eller mer. Enligt 6 § 1 mom. i förordningen om skatteuppbörd ska den första raten av arvsskatt och gåvoskatt betalas senast den första dagen i den fjärde månad som följer på den dag arvsbeskattningen eller gåvobeskattningen verkställs. Den andra raten ska betalas senast den första dagen i den sjätte månad som följer på den dag arvsbeskattningen eller gåvobeskattningen verkställdes.

I 56 § 1 mom. i lagen om skatt på arv och gåva föreskrivs det att om den för en gårdsbruksenhet, ett annat företag eller en del därav påförda arvs- eller gåvoskattens proportionella andel av hela skatten är 1 700 euro eller mera och rätt till i 55 § 1 mom. avsedd skattelättnad vid generationsväxling föreligger, förlängs betalningstiden för denna del av skatten på ansökan som den skattskyldige före beskattningens verkställande gjort hos Skatteförvaltningen. Enligt 2 mom. uppbärs skatt för vilken förlängd betalningstid har beviljats enligt 1 mom. i lika stora årliga poster om minst 850 euro under högst tio år. För den förlängda betalningstiden tas det inte ut någon ränta.

Till 52 § i lagen om skatt på arv och gåva fogades genom lag 1320/2016 ett nytt 3 mom. enligt vilket en arvsskatt, en skatteförhöjning och en dröjsmålspåföljd som är obetald inte får drivas in genom utsökning och utifrån dem får en ansökan inte göras om att den skattskyldige ska försättas i konkurs och inte heller uppgifter om dem antecknas i skatteskuldsregistret enligt lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningssuppgifter (1346/1999) innan två år har förflutit från den första förfallodagen för skatten.

Syftet med ändringen var att lindra skyldigheten att betala arvsskatt innan arvstillgångarna kan användas för att finansiera betalningen av skatten, vilket ansetts utgöra ett missförhållande i arvsbeskattningen, och på så sätt lindra de finansieringssvårigheter som arvsskatten medför. Typiska situationer är i synnerhet när någon ärver illikvida tillgångar, till exempel aktier i onoterade bolag, eller ärver en bostad som med stöd av 3 kap. 1 a § i ärvdabalken (40/1965) blir i den efterlevande makens besittning eller tillgångar i ett dödsbo där delägarna i boet inte har krävt arvskifte.

Om arvsskatten betalas för sent, beräknas på skatten dröjsmålsränta enligt 14 § i lagen om skatteuppbörd och 5 a § 1 mom. i lagen om skattetillägg och förseningsränta. Dröjsmålsränta tas också ut för sådan förlängd betalningstid på två år för arvsskatt som avses i 52 § 3 mom. i den gällande lagen om skatt på arv och gåva. Dröjsmålsräntan är referensräntan enligt 12 § i räntelagen (633/1982) för den halvårsperiod som föregår kalenderåret i fråga förhöjd med sju procentenheter. Referensräntan enligt 12 § i räntelagen är 4 procent under perioden 1.7–31.12.2023. Till exempel år 2024 är dröjsmålsräntan således sammanlagt 11 procent.

Enligt 20 § i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007) preskriberas en offentlig fordran fem år efter ingången av året efter det år då den påfördes eller debiterades, och i annat fall vid ingången av året efter det år då fordran förföll till betalning.

Enligt 56 § 3 mom. i lagen om skatt på arv och gåva, som gäller skattelättnad vid generationsväxling, preskriberas en skatt som uppbärs under flera än fem år med avvikelser från vad som bestäms i 20 § i lagen om verkställighet av skatter och avgifter tio år efter ingången av året efter det år då skatten har påförts.

2.7 Ändring av tjänstebeteckningar vid Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt

Tjänstebeteckningar som används vid Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt är skatteombud, ledande skatteombud och skatteöverombudsman. Vid Skatteförvaltningen har man i huvudsak frångått tjänstebeteckningar med efterledet -man och de har ändrats till könsneutral form. Vid Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt har ändringarna dock ännu inte genomförts helt på finska, eftersom veroasiamies (skatteombud) som tjänstebeteckning nämns i 27 § i lagen om Skatteförvaltningen (503/2010) där det föreskrivs om utövande av kommunens, församlingens och Folkpensionsanstaltens rätt att söka ändring.

Enligt 1 mom. i den ovannämnda bestämmelsen kan kommunens, församlingens och Folkpensionsanstaltens rätt att söka ändring utövas av de nämnda skattetagarna och, oberoende av Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt, dessutom av de skatteombud vid enheten som har utsetts för uppgiften. Dessa skatteombud biträder kommunerna, församlingarna och Folkpensionsanstalten också i övrigt i frågor som gäller bevakningen av deras rätt. I 2 mom. föreskrivs det att Finlands Kommunförbund rf utser de skatteombud som avses i 1 mom. på framställning av Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt. Ett beslut att utse ett skatteombud kan återkallas i samma ordning som det har fattats.

3 Målsättning

I denna proposition föreslås bestämmelser om skattegrunderna för förvärvsinkomster för 2024. Syftet är att stärka hushållens köpkraft och förbättra incitamenten för att ta emot arbete genom att sänka skatten på arbete. Syftet med ändringen av åldersgränserna för förhöjt arbetsinkomst-avdrag är att flytta tyngdpunkten i skatteincitamenten till åldersklasserna över 65 år. Genom höjningen av arbetsinkomst-avdragets maximibelopp och höjningen av självriskan för resekostnadsavdraget eftersträvas också en ökning av skatteintäkterna.

Syftet med det förhöjda hushålls-avdraget för hushålls-, omsorgs- och vårdarbete är att stödja och uppmuntra människor att skaffa sådana tjänster till hemmet och på så sätt låta utomstående utföra sådana arbeten som man normalt utför själv.

Syftet med utvidgningen till fysioterapi och ergoterapi är att stödja och uppmuntra människor att köpa hem dessa tjänster och på så sätt främja arbets- och funktionsförmågan samt stödja

rehabilitering hemma och i synnerhet äldre personers funktionsförmåga och därmed möjliggöra självständigt boende hemma.

Syftet med förlängningen av betalningstiden för arvsskatt är att ytterligare lindra de finansieringssvårigheter som är förknippade med skyldigheten att betala arvsskatt genast.

Propositionen innehåller förslag till att förlänga giltigheten för undantaget för fonder med två år. Syftet med lagändringen är att garantera finanssektorns funktionssäkerhet för den tid då man utreder möjligheterna att göra undantaget för fonder permanent.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

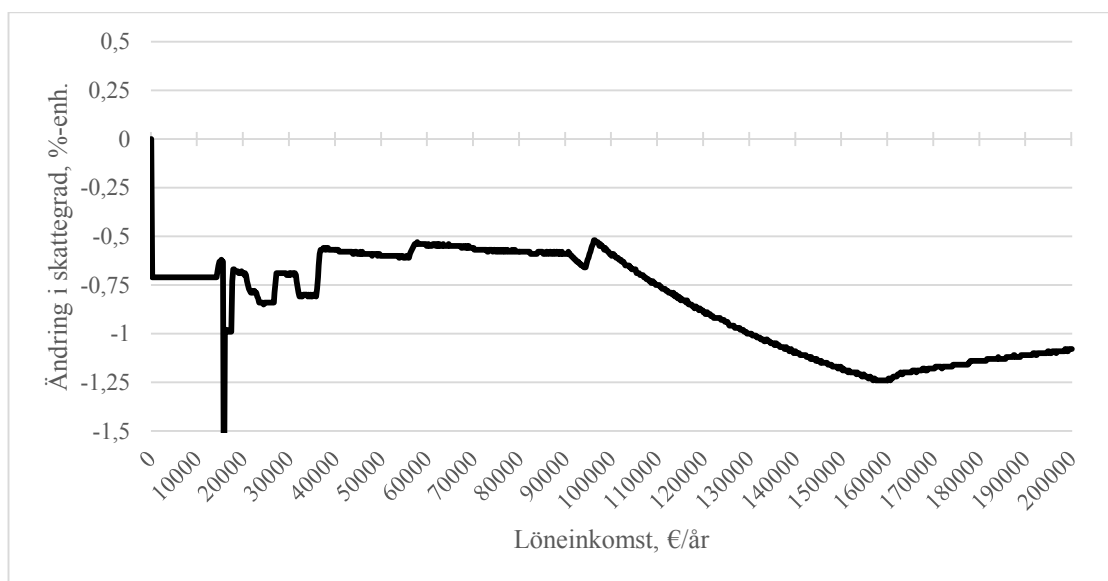
4.1.1 Beskattningen av förvärvsinkomster

För att förbättra incitamenten för att ta emot arbete lindras beskattningen av förvärvsinkomster med betoning på låg- och medelinkomsttagare genom att arbetsinkomstavdraget höjs. Skattelindringen uppgår till cirka 100 miljoner euro i beskattningen för 2024 och till totalt 405 miljoner euro under hela regeringsperioden. Det föreslås att lindringen av beskattningen av arbete enligt regeringsprogrammet genomförs genom att arbetsinkomstavdragets maximibelopp och inkomstgränserna för minskningsprocenterna höjs.

I enlighet med regeringsprogrammet föreslås det att grunderna för förvärvsinkomstskatten indexjusteras på alla inkomstnivåer. Enligt finansministeriets prognos från hösten 2023 uppskattas det att förändringen av konsumentprisindexet 2024 kommer att uppgå till 2,2 procent och förändringen av förtjänstnivåindexet till 3,5 procent. Regeringen har vid budgetförhandlingar hösten 2023 beslutat att samma år som arbetslöshetsförsäkringspremien sänks genomföra en skatteskärpning som motsvarar en sänkning av premien med 0,2 procentenheter. Detta realiserar genom dimensioneringen av indexjusteringen av förvärvsinkomstbeskattningen. Eftersom arbetslöshetsförsäkringspremien kan dras av i beskattningen, ökar skatteintäkterna till följd av sänkningen av arbetslöshetsförsäkringspremien. Regeringen beaktar i skattelösningen den ökning av skatteintäkterna som avdragbarheten medför. Det föreslås således att indexjusteringen görs enligt 2,8 procent på alla inkomstnivåer. Det föreslås att indexjusteringen genomförs genom en höjning av den progressiva inkomstskatteskalans alla inkomstgränser samt genom att höja grundavdragets maximibelopp och arbetsinkomstavdragets maximibelopp och inkomstgränserna för minskningsprocenterna.

Det föreslås att det i inkomstskatteskalen för 2024 införs en ny högsta nivå med en inkomstgräns på 150 000 euro i enlighet med regeringsprogrammet. Skattesatsen för den nya högsta nivån är densamma som för den högsta nivån på inkomstskatteskalen för 2023, det vill säga 44 procent. Inkomstgränsen för den föreslagna näst högsta nivån på 2024 års skatteskala motsvarar den högsta nivån på 2023 års skatteskala, höjd enligt indexjusteringen. Det föreslås att skattesatsen för den näst högsta nivån 2024 ska vara 42 procent för inkomster som överstiger inkomstgränsen. Skattesatsen är därmed två procentenheter lägre än skattesatsen för den högsta nivån 2023, det vill säga 44 procent.

Totalt sett lindras beskattningen av löntagare på alla inkomstnivåer, med beaktande av de ändringar som föreslås i denna proposition, höjningen av inkomstnivån och ändringarna i avgifterna.

4.1.2 Åldersbaserad höjning av arbetsinkomstsvdragets maximibelopp

Det föreslås att bestämmelserna om den åldersbaserade höjningen av arbetsinkomstsvdragets maximibelopp ändras. Enligt 125 § 3 mom. i inkomstskattelagen, som gällde vid ingången av 2023, höjs avdragets maximibelopp stegvis för personer som har fyllt 60 år, 62 år och 65 år. Höjningen av maximibeloppet för personer som fyllt 60 år är 200 euro, 400 euro för personer som fyllt 62 år och 600 euro för 65 år fyllda personer.

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering ska höjningen av maximibeloppet för arbetsinkomstsvdraget riktas på nytt så att höjningen av maximibeloppet slopas för personer under 65 år, men för personer som fyllt 65 år ska höjningen av maximibeloppet fördubblas. Syftet är att avsevärt förbättra incitamenten för personer över 65 år att arbeta. I propositionen föreslås det att höjningen av arbetsinkomstsvdragets maximibelopp för personer som fyllt 65 år ska höjas från 600 euro till 1 200 euro. För personer under 65 år ska höjningen av arbetsinkomstsvdragets maximibelopp slopas.

De ekonomiska konsekvenserna av den åldersbaserade höjning av arbetsinkomstsvdragets maximibelopp som trädde i kraft vid ingången av 2023 bedömdes i regeringens proposition RP 153/2022 rd. Syftet med höjningen var att främja sysselsättningen bland äldre personer. Syftet var dels att uppmuntra äldre arbetstagare att stanna längre i arbetslivet, dels att uppmuntra dem att arbeta under pensionstiden. Incitamenteffekten försvagades dock av att beloppet av höjningen var litet. Trots att höjningen var liten för en enskild skattskyldig, var antalet skattskyldiga som kom att omfattas av höjningen stort, varvid förlusterna av skatteintäkter uppskattades bli stora också på årsnivå (76 miljoner euro). Förslaget uppskattades få moderata positiva sysselsättningseffekter. Höjningen av arbetsinkomstsvdragets maximibelopp uppskattades på lång sikt öka sysselsättningen med knappt 1 000 personer. Höjningen bedömdes vara en sysselsättningsåtgärd som försvagar de offentliga finanserna.

I denna proposition föreslås det att höjningen av arbetsinkomstsvdragets maximibelopp ska omfördelas så att höjningen slopas för personer under 65 år. Utmaningen med den gällande höjningen av maximibeloppet av arbetsinkomstsvdraget är att dess incitamentseffekt när det gäller att fortsätta arbeta är svag på grund av höjningens ringa belopp, särskilt för personer under 65 år. Kvantitativt riktas stödet till en stor grupp varav merparten är löntagare. I förhållande till den begränsade incitamentseffekten är stödet dessutom kostsamt med tanke på uteblivna skatteintäkter.

Vid bedömningen av incitamenten för fortsatt arbete är det motiverat att beakta den lägsta lagstadgade åldern för ålderspension. År 2024 uppnås den lägsta pensionsåldern av personer födda 1959 och 1960. Den lägsta lagstadgade pensionsåldern för personer födda 1959 är 64 år och 3 månader och för personer födda 1960 är den 64 år och 6 månader. Partiell förtida ålderspension är möjlig vid 61 års ålder.

Inkomst som består av en kombination av lön och pension belastas av en lägre skatteböroda än en lika stora inkomster som består av enbart lön eller enbart pension. I och med höjningen av arbetsinkomstsvdragets maximibelopp lindrades beskattningen av kombinationen lön och pension ytterligare för personer som fyllt 60 år. I stället för att uppmuntra till mer arbete kan en lindrigare beskattning också uppmuntra till minskat arbete och partiell förtida ålderspension, vars nedre åldersgräns för närvarande är 61 år. Med tanke på de offentliga finanserna är det inte motiverat att hålla i kraft skattestöd som har oklara incitamentseffekter eller som i vissa situationer rentav kan uppmuntra till minskat arbete, särskilt för personer som ännu inte har uppnått den lagstadgade nedre åldersgränsen för ålderspension.

Sysselsättningsgraden bland personer som fyllt 60 år har under de senaste åren stigit tydligt. En betydande orsak till sysselsättningsgraden kan anses vara att den nedre gränsen för den lagstadgade pensionsåldern har höjts. Av dem som gick i ålderspension 2022 var 66 procent 64 år och 20 procent 65 år.¹ Personer i åldern 63 år var alljämt den största åldersklassen bland dem som gick i ålderspension 2021 (47 %).² År 2022 var sysselsättningsgraden enligt uppgifter från Statistikcentralen 58,7 procent bland 63-åringar, 35,3 procent bland 64-åringar och 26,2 procent bland 65-åringar. Sysselsättningsgraden kan antas stiga även i fortsättningen när den nedre åldersgränsen för ålderspension höjs. Det är motiverat att skattestöd för att uppmuntra till fortsatt arbete riktas till personer som redan har uppnått den nedre åldersgränsen för ålderspension. För detta talar också den tydliga minskningen i sysselsättningsgraden efter uppnådd lägsta pensionsålder.

Det kan anses motiverat att slopa höjningen av arbetsinkomstsvdragets maximibelopp för personer under 65 år på grund av de ovannämnda omständigheterna, om man dessutom beaktar att skattestödet för 60–64-åringar till största delen riktar sig till löntagare som ännu inte har uppnått lagstadgad pensionsålder. Höjningen av arbetsinkomstsvdragets maximibelopp kan betraktas som ett ineffektivt sätt att förbättra sysselsättningen för 60–64-åringar.

¹ Pensionsskyddscentralen: Arbetspensionstagare i Finland 2022 Statistik från Pensionsskyddscentralen 06/2023. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/146889/arbetspensionstagare-i-finland-2022.pdf?sequence=5&isAllowed=y>

² Pensionsskyddscentralen: Arbetspensionstagare i Finland 2021 Statistik från Pensionsskyddscentralen 07/2022. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/145254/arbetspensionstagare-i-finland-2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Enligt statsminister Petteri Orpos regeringsprogram ska regeringen avsevärt förbättra incitamenten för personer över 65 år att arbeta. I propositionen föreslås det att höjningen av arbetsinkomststavadragets maximibelopp för personer som fyllt 65 år ska höjas från 600 euro till 1 200 euro i enlighet med regeringsprogrammet. Syftet med att fördubbla höjningen av avdragets maximibelopp är att öka incitamenten för att fortsätta arbeta efter den lägsta lagstadgade pensionsåldern. Syftet med ändringen är att förbättra sysselsättningen bland personer som fyllt 65 år. Det är motiverat att gränsen för höjning av avdragets maximibelopp fastställs till 65 år både på grund av de omständigheter som anges ovan och på basis av statistiken om sysselsättningsgraden.

4.1.3 Självrisken för resekostnadsavdraget

Det föreslås att självriskandelen för avdraget för kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen ska höjas från 750 euro till 900 euro. Syftet med självriskandelen i avdraget har varit att avdraget inte ska gälla dem som reser korta sträckor mellan bostaden och arbetsplatsen, vilket inte medför mer än sedvanliga resekostnader. Självriskandelen för resekostnadsavdraget har senast höjts vid ingången av 2015. Självrisken höjdes då från 600 euro till 750 euro. Eftersom självrisken för resekostnadsavdraget inte har höjts på länge, har avdraget omfattat korta arbetsresor som på grund av självriskandelen tidigare har fallit utanför avdraget. Till exempel i huvudstadsregionen har biljettpriserna höjts så att de årliga kostnaderna för en biljett för de två zoner som oftast används redan har överskridit självriskgränsen på 750 euro. Höjningen av självriskandelen minskar också Skatteförvaltningens arbetsmängd och administrativa kostnader, eftersom korta arbetsresor hamnar under självriskgränsen efter höjningen.

I propositionen föreslås det också att bestämmelserna om storleken på minskningen av självriskavdraget för resekostnadsavdraget för arbetslösa eller familjelediga ändras samtidigt som självriskandelen höjs. I fortsättningen ska den skattskyldiges självriskandel minskas med 80 euro för varje hel ersättningsmånad. Självriskandelen är dock minst 160 euro per år. Sänkningen av självriskandelen ska dimensioneras så att den relativt sett hålls på samma nivå som den föreslagna höjningen av självriskandelen.

4.1.4 Hushållsavdrag

Enligt regeringsprogrammet ska den temporära höjningen av hushållsavdraget fortsätta fram till utgången av 2024. Med detta avses att det förhöjda hushållsavdraget för hushålls-, omsorgs- och vårdarbete som i enlighet med gällande lag tillämpas 2022 och 2023 förlängs med ett år. Med stöd av detta föreslås att inkomstskattelagen ändras så att hushålls-, omsorgs- och vårdarbete omfattas av förhöjt hushållsavdrag också 2024.

I regeringsprogrammets bilaga om skattepolitiken sägs det att hemrehabilitering som företag inom fysioterapi och ergoterapi samt motsvarande yrkesutövare producerar ska utvidgas till att omfattas av hushållsavdraget. För närvarande berättigar dessa tjänster inte till hushållsavdrag. Tjänsterna är i regel moms fria hälso- och sjukvårdstjänster som inte berättigar till hushållsavdrag. I beskattningspraxis har dessa tjänster också betraktats som tjänster som inte är sådant normalt omsorgs- eller vårdarbete i hemmet som avses i lagstiftningen om hushållsavdrag, även om de utförs i klientens hem.

Fysioterapi och ergoterapi är dock typiska rehabiliteringsformer i synnerhet vid terapi i hemmet hos äldre personer. En utvidgning av hushållsavdraget till fysioterapi och ergoterapi skulle på så sätt kunna bidra till målet att stödja äldre personers funktionsförmåga och självständiga boende i hemmet. En utvidgning skulle utöver den åldrande befolkningen också stödja till exempel

sådan fysio- eller ergoterapi i hemmet som stöder barnets utveckling samt den arbetsföra befolkningens arbets- och funktionsförmåga och rehabilitering i hemmet, eftersom hushållsavdraget kan utnyttjas av alla personer som betalar inkomstskatt.

Det föreslås att inkomstskattelagen ändras i enlighet med regeringsprogrammets skattepolitiska riktlinjer så att hushållsavdrag i fortsättningen också beviljas för fysioterapi som ges av fysioterapeuter och för ergoterapi som ges av ergoterapeuter. En förutsättning är att tjänsten utförs av en i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) avsedd legitimerad fysioterapeut eller legitimerad ergoterapeut. Dessutom ska serviceproducenten ha sådan rätt att producera fysioterapi- eller ergoterapitjänster som avses i lagen om tillsynen över social- och hälsovården (741/2023). Utvidgningen blir en del av det normala hushållsavdraget och ska omfattas av motsvarande bestämmelser som vid beviljande av avdrag på grund av sedvanligt omsorgs- eller vårdarbete.

4.1.5 Förlängning av det temporära undantaget för fonder

Diskussionerna med EU-kommissionen om statsstödsreglernas förhållande till det permanenta undantaget för fonder pågår fortfarande. Av denna anledning föreslås att giltighetstiden för undantaget för fonder förlängs med två år. I propositionen föreslås att det till inkomstskattelagen fogas en ny temporär 9 a § som ska tillämpas 2024 och 2025. Enligt paragrafen ska 9 § 1 mom. 1 punkten och 8 mom. om allmän skattskyldighet för samfund på basis av platsen för utövandet av den verkliga ledningen inte tillämpas på UCITS- eller AIF-fonder som har bildats eller registrerats i en EES-stat.

4.1.6 Nyckelpersoner

Det föreslås att den maximala tiden i arbete i nyckelpersonlagen ska förlängas från 48 månader till 84 månader. Om ändringsförslaget genomförs ska det tas ut en fast källskatt på 32 procent på nyckelpersoners löneinkomst tre år längre än i nuläget. Ändringsförslaget baserar sig på regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering, enligt vilket syftet med förlängningen av tiden i arbete är att förbättra de skatteincitament som är avsedda för att locka internationella experter. Dessutom föreslås det att det i lagen införs en tidsfrist på 30 dagar för ansökan om ett nytt källskattekort i situationer där en utländsk löntagare som redan arbetar som nyckelperson i Finland fortsätter att arbeta oavbrutet enligt nyckelpersonlagen när den pågående arbetsperioden upphör.

4.1.7 Förlängning av betalningstiden för arvsskatt samt dröjsmålsränta på obetald arvsskatt

I punkt 1.3 Skattepolitik i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering konstateras det att betalningstiderna för arvsskatten ska förlängas till tio år.

Det är ändamålsenligt att man ytterligare lindrar skyldigheten att betala arvsskatt innan arvstillgångarna kan användas för att finansiera betalningen av skatten och på så sätt underlättar de finansieringssvårigheter som arvsskatten medför. Därför föreslås det att den förlängning av betalningstiden för arvsskatt som föreskrivs i 52 § 3 mom. i lagen om skatt på arv och gåva ska förlängas från två till tio år. Arvsskatt ska då inte drivas in genom utsökning, skattskyldiga ska inte längre sökas i konkurs på basis av den och uppgifter om den ska inte längre föras in i det skatteskuksregister som avses i lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter förrän tio år har förflutit från första förfallodagen.

I 20 § i lagen om verkställighet av skatter och avgifter föreskrivs det om preskription av offentliga fordringar. Enligt den paragrafen preskriberas en offentlig fordran fem år efter ingången av

året efter det år då den påfördes eller debiterades, och i annat fall vid ingången av året efter det år då fordran förföll till betalning. Enligt 56 § 3 mom. i lagen om skatt på arv och gåva preskriberas en skatt som hänför sig till skattelättnad vid generationsväxling och som uppbärs under flera än fem år med avvikelse från vad som bestäms i 20 § i lagen om verkställighet av skatter och avgifter tio år efter ingången av året efter det år då skatten har påförts. För att en arvsskatt vars betalningstid förlängs inte ska preskriberas under betalningstiden är det ändamålsenligt att föreskriva om preskriptionstiden för arvsskatt. Därför föreslås i 52 § 3 mom. i lagen om skatt på arv och gåva bestämmelser om en allmän preskriptionstid för arvsskatt som avviker från den allmänna preskriptionstiden för skatt. I och med ändringen preskriberas arvsskatten med avvikelse från vad som bestäms i 20 § i lagen om verkställighet av skatter och avgifter 12 år efter ingången av året efter det år då skatten har påförts.

I samband med detta behövs det en precisering av bestämmelsen om preskription av skatt som hänför sig till skattelättnad vid generationsväxling i 56 § 3 mom. i lagen om skatt på arv och gåva. Det föreslås att momentet preciseras så att det endast gäller gåvoskatt som hänför sig till skattelättnad vid generationsväxling. I och med ändringen preskriberas gåvoskatt som uppbärs under flera än fem år med avvikelse från vad som bestäms i 20 § i lagen om verkställighet av skatter och avgifter tio år efter ingången av året efter det år då skatten har påförts. Preskriptionstiden för arvsskatt på vilken tillämpas skattelättnad vid generationsväxling enligt 55 § i lagen om skatt på arv och gåva ska i fortsättningen bestämmas enligt det föreslagna 52 § 3 mom.

Om den som är skyldig att betala arvsskatt utnyttjar möjligheten till förlängning av betalningstiden för arvsskatten under hela den tillåtna tioårsperioden, blir beloppet av dröjsmålsräntan och därmed också skatteskuldens totalbelopp avsevärt stort, om räntenivån hålls oförändrad. De skattskyldiga kan då trots den långa betalningstiden ha svårigheter att klara av arvsskatteskulden. För att incitamentet att betala arvsskatten på förfallodagen ska kvarstå bör det också i fortsättningen tas ut dröjsmålsränta på arvsskatten. Om en skattskyldig dock inte klarar av detta, ska den skattskyldige ha möjlighet att utnyttja förlängningen av betalningstiden enligt det föreslagna 52 § 3 mom. i lagen om skatt på arv och gåva så att en skälig dröjsmålsränta tas ut för denna tid. Därför föreslås det att beloppet av den dröjsmålsränta som tas ut på arvsskatten sänks. Det föreslås att det till lagen om skattetillägg och förseningsränta fogas en ny 5 d §, enligt vilken det tas ut nedsatt förseningsränta för obetald arvsskatt. Dröjsmålsräntans belopp är referensräntan enligt 12 § i räntelagen förhöjd med 3,5 procentenheter.

4.1.8 Ändring av tjänstebeteckningar vid Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt

Det föreslås att lagen om Skatteförvaltningen ändras så att hänvisningarna till ”veroasiamies” (skatteombud) i bestämmelsen om kommunens, församlingens och Folkpensionsanstaltens rätt att söka ändring ersätts med könsneutrala uttryck. Till följd av den föreslagna ändringen kan Skatteförvaltningen i enlighet med sina riktlinjer genom sitt beslut ändra tjänstebeteckningarna vid Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt utan att detta medför en konflikt mellan beteckningarna och lagstiftningen.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

4.2.1.1 Konsekvenser för de offentliga finanserna

Allmänt

De ändringar som föreslås i propositionen beräknas sammanlagt minska skatteinkomsterna med cirka 613 miljoner euro. Statens skatteintäkter beräknas minska med cirka 584 miljoner euro. Kommunernas skatteintäkter beräknas minska med cirka 23 miljoner euro. Församlingarnas skatteintäkter beräknas minska med cirka 3 miljoner euro och intäkterna från sjukförsäkringens sjukvårdspremie med cirka 3 miljoner euro. De ändringar som föreslås i propositionen uppskattas också påverka hushållens och sammanslutningarnas ekonomiska verksamhet. Ändringarna är därmed också förenade med indirekta konsekvenser. Det uppskattas att den ökade ekonomiska verksamheten ökar skatte- och avgiftsintäkterna, till exempel mervärdesskatten, inkomstskatten och socialförsäkringsavgifterna. Uppskattningsvis minskar den dessutom de offentliga utgifterna, till exempel arbetslöshetsersättningarna och andra utgifter som hänför sig till sysselsättningen. Indirekta konsekvenser är dock svåra att kvantifiera och de har inte kunnat inkluderas i de ekonomiska konsekvenser som presenteras i propositionen.

Beskattningen av förvärvsinkomster

Justeringen på 2,8 procent av beskattningsgrunderna för förvärvsinkomster beräknas minska förvärvsinkomstskatten med cirka 581 miljoner euro. På grund av indexjusteringen föreslås det i propositionen att arbetsinkomstavdraget, grundavdraget samt statens inkomstskatteskala ska ändras. Utöver indexjusteringen beräknas den föreslagna höjningen av arbetsinkomstavdraget minska skatteinkomsterna med cirka 101 miljoner euro. Höjningen av inkomstskatteskalan högsta marginalsattesats med två procentenheter på nivån 150 000 euro beräknas dessutom öka skatteinkomsterna med cirka 39 miljoner euro. Konsekvenserna av ändringarna av statens inkomstskatteskala och de olika avdragen specificeras nedan.

De ändringar i statens förvärvsinkomstskatteskala som föreslås till följd av indexjusteringen bedöms minska skatteinkomsterna på årsnivå med totalt cirka 334 miljoner euro, varav statens andel är 333 miljoner euro och kommunernas andel 1 miljon euro. Ändringarnas konsekvenser för församlingarnas och Folkpensionsanstaltens skatteinkomster bedöms vara liten.

Höjningen av arbetsinkomstavdraget som baserar sig på indexjusteringen bedöms minska skatteinkomsterna med cirka 195 miljoner euro, varav statens andel är 185 miljoner euro, kommunernas andel 8 miljoner euro, församlingarnas andel 1 miljon och Folkpensionsanstaltens andel cirka 1 miljon euro. Höjningen av grundavdraget bedöms minska skatteinkomsterna med cirka 53 miljoner euro, varav statens andel är 27 miljoner euro, kommunernas andel 20 miljoner euro, församlingarnas andel 3 miljoner euro och Folkpensionsanstaltens andel cirka 3 miljoner euro.

En höjning av arbetsinkomstavdraget i beskattningen av arbete med tyngdpunkten på låg- och medelinkomsttagare i enlighet med regeringsprogrammet beräknas minska skatteinkomsterna med cirka 101 miljoner euro, varav statens andel är 97 miljoner euro och kommunernas andel 4 miljoner euro. Ändringarnas konsekvenser för församlingarnas och Folkpensionsanstaltens skatteinkomster bedöms vara liten.

Förlängningen av den tidsbegränsade giltigheten för den högsta nivån i statens inkomstskatteskala vid 150 000 euro beräknas öka statens skatteinkomster med 39 miljoner euro.

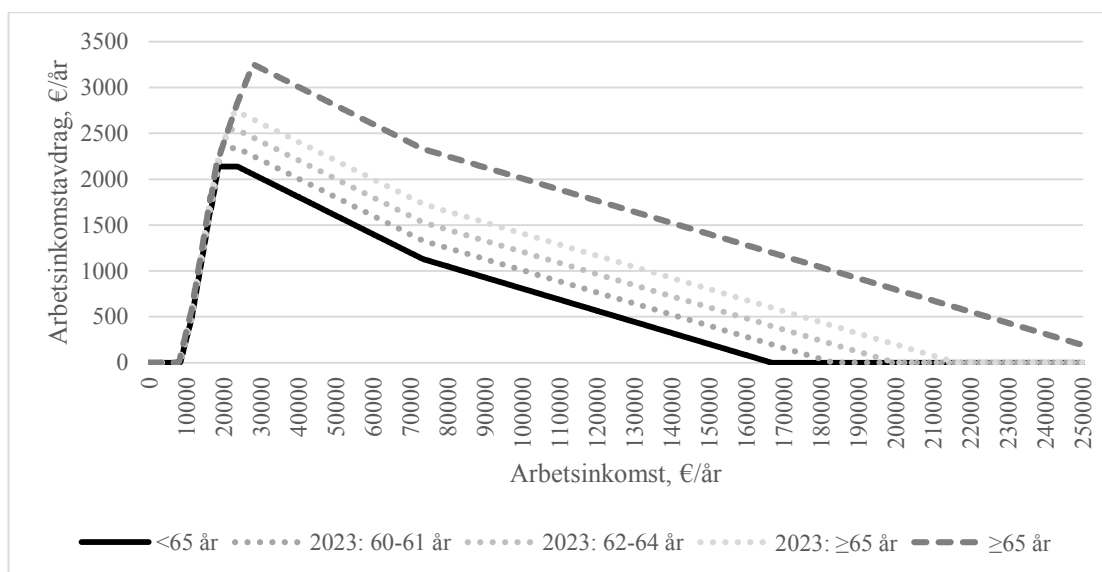
Tabellen nedan visar i sammanfattning hur förslagen till ändring av inkomstskattegrunderna genom de i denna proposition gjorda ändringarna i indexjusteringen, höjningen av den högsta skattegraden i statens inkomstskatteskala, inkomstskattelättnaden, statens progressiva inkomstskatteskala, arbetsinkomstavdraget och grundavdraget sammantaget på olika inkomstnivåer påverkar skattegraden för löntagare som är yngre än 53 år. Sifferuppgifterna i tabellen omfattar

inkomstskatt till staten, genomsnittlig kommunalskatt, rundradioskatt, genomsnittlig kyrkoskatt, sjukförsäkringens sjukvårdspremie och dagpenningsskatt samt arbetstagarnas arbetspensionsförsäkringsavgift och löntagarnas arbetslöshetsförsäkringspremie. I kalkylerna har använts 2023 års genomsnittliga skattesatser för kommunalskatten och kyrkoskatten samt löntagaravgifterna för 2024.

Löneinkomst, €/år	Grunderna för 2023	Föreslagna grunder för 2024	Ändring i skat- tegrad, %-en- het	Skatteändring, €/år
5 000	7,94	7,94	0	0
10 000	7,94	7,94	0	0
20 000	12,74	12,05	-0,69	-138
30 000	21,06	20,35	-0,71	-213
40 000	26,51	25,84	-0,67	-268
50 000	30,96	30,43	-0,53	-265
60 000	34,14	33,61	-0,53	-318
70 000	36,75	36,29	-0,46	-322
80 000	38,6	38,22	-0,38	-304
90 000	40,04	39,7	-0,34	-306
100 000	41,53	40,94	-0,59	-590
110 000	43,09	42,39	-0,7	-770
120 000	44,39	43,59	-0,8	-960
130 000	45	44,6	-0,9	-1 144
140 000	46,43	45,49	-0,94	-1 316
150 000	47,25	46,25	-1	-1 500
160 000	47,95	46,91	-1,04	-1 664
170 000	48,51	47,54	-0,97	-1 649
180 000	49,01	48,09	-0,92	-1 656
190 000	49,46	48,58	-0,88	-1 672
200 000	49,9	49,03	-0,83	-1 660

Omfördelning av åldersbaserad höjning av arbetsinkomstavgifternas maximibelopp

Det föreslås att bestämmelserna om åldersbaserad höjning av arbetsinkomstavgifternas maximibelopp ändras så att den stegvisa höjningen slopas för personer i åldern 60–64 år. Höjningen av avgifternas maximibelopp för skattskyldiga som har fyllt 65 år höjs däremot från 600 euro till 1 200 euro. Av figuren nedan framgår förslaget effekt på arbetsinkomstavgifternas belopp på olika inkomstnivåer hos olika åldersgrupper.

Med anledning av den föreslagna ändringen skärps beskattningen för alla 60–64 år fyllda som får arbetsinkomstavgift och vars arbetsinkomst överstiger cirka 18 600 euro per år. Den fullskaliga höjningen av arbetsinkomstavgiftens maximibelopp gynnar dem som fyllt 65 år och tjänar över cirka 28 000 euro per år. Enligt förslaget beviljas inte det förhöjda arbetsinkomstavgiften längre till personer som fyllt 65 år om deras inkomster överstiger cirka 265 800 euro per år. Förslaget innebär att beskattningen för personer som fyllt 60–64 år skärps för cirka 192 500 skattskyldiga. Den genomsnittliga skattesärpningen för dem som omfattas av ändringen är för 60–61-åringar cirka 198 euro per år, cirka 388 euro per år för 62–64-åringar och för personer som fyllt 65 år lindras beskattningen med i genomsnitt 541 euro per år.

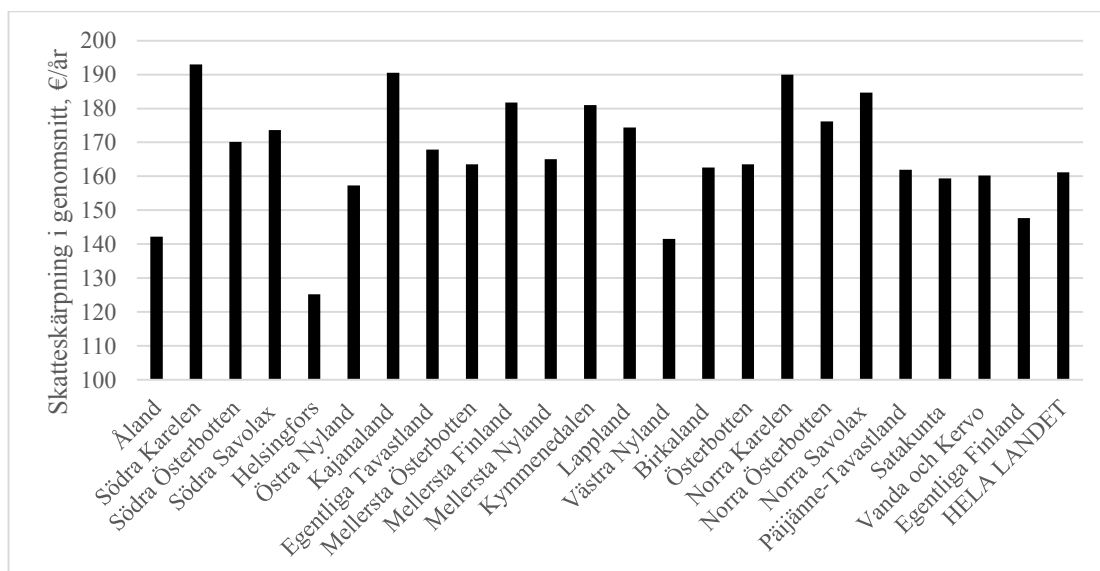
Ändringen av arbetsinkomstavgiften bedöms öka skatteinkomsterna med cirka 37 miljoner euro, varav statens andel är 35 miljoner euro och kommunernas andel 2 miljoner euro. Församlingarnas och Folkpensionsanstaltens andel av förändringen bedöms vara liten. Cirka 57 miljoner euro av effekterna på skatteintäkterna gäller 60–64-åringar och cirka -20 miljoner euro personer som fyllt 65 år.

Av ändringens effekter bedöms cirka 59,6 procent gälla kvinnor och 40,4 procent män. Den disponibla inkomsten för dem som omfattas av ändringen minskar i genomsnitt med 187 euro för kvinnor och 134 euro för män. Den genomsnittliga förändringen av den disponibla inkomsten är 0,47 procent för kvinnor och cirka 0,26 procent för män. Reformen bidrar till att försvaga den ekonomiska jämlikheten.

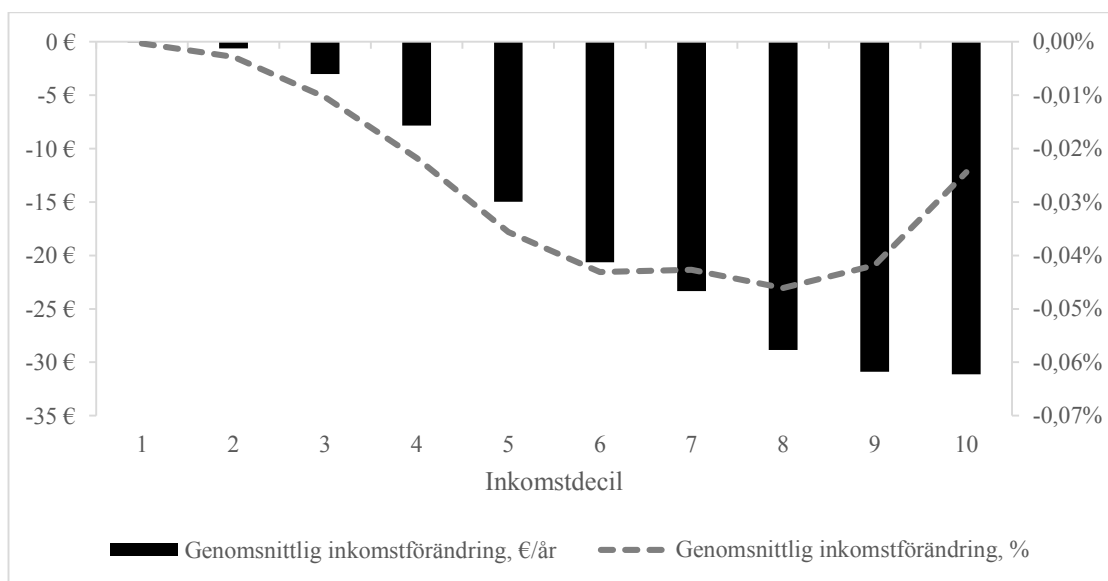
Sett till inkomsttagargrupper hänför sig ändringen i huvudsak till löntagare och pensionärer. Av tabellen nedan framgår ändringens inverkan på skatteintäkterna enligt inkomsttagargrupp.

Socioekonomisk ställning	Skatteförändring, Mn €
Pensionär	-2,8
Löntagare	39,4
Företagare	0,3
Övrigt	0,1
Sammanlagt	37

Ur ett regionalt perspektiv bedöms den skatteskräpande effekten av den föreslagna ändringen vara någorlunda jämn. I landskapet Åland samt i Helsingfors och Nyland är effekten dock något mindre än genomsnittet och på motsvarande sätt är effekten större än genomsnittet i landskapen Södra Karelen, Kajanaland och Norra Karelen.

I figuren nedan presenteras den föreslagna ändringens inverkan på olika inkomstdecilers disponibla inkomster. Effekterna har beräknats med ekvivalenta inkomster per hushåll enligt OECD:s modifierade ekvivalensskala. Av figuren framgår att höjningen av arbetsinkomstavrdraget minskar den disponibla inkomsten inom alla inkomstdeciler. Effekten är penningmässigt störst i inkomstdecil 10 och relativt störst i inkomstdecil 8, det vill säga bland hushåll med höga inkomster.

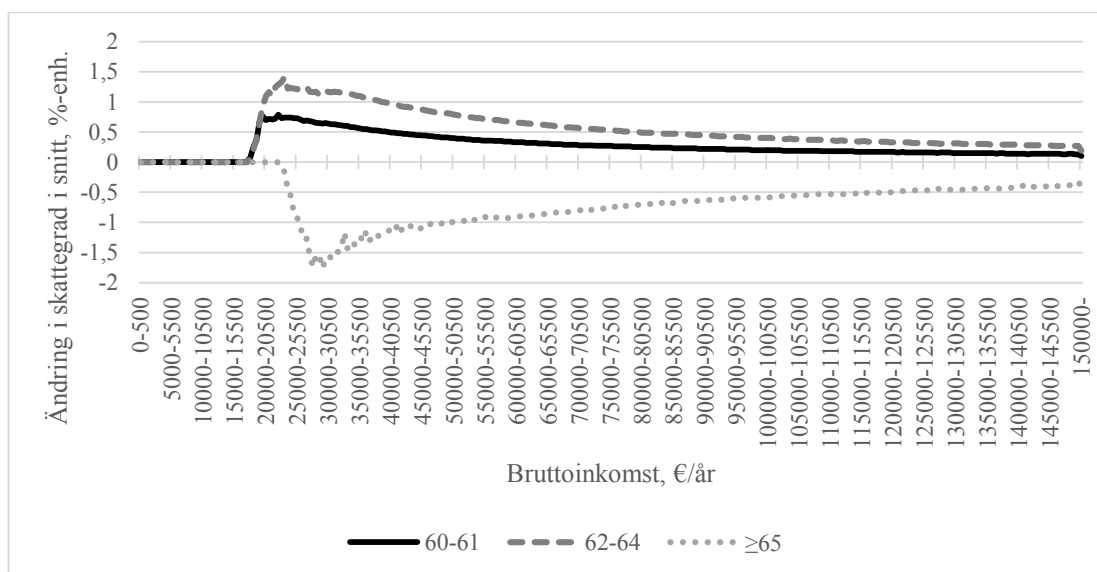
Ändringens inverkan på inkomstfördelningen mätt med Ginikoefficienten är -0,01 procentenheter, det vill säga åtgärden minskar inkomstskillnaderna något.

Tabellen nedan visar hur den föreslagna omfördelningen av den åldersbaserade höjningen av arbetsinkomstavrdraget påverkar skattegraderna och de disponibla inkomsterna för olika gamla löntagare på olika inkomstnivåer. I exempelkalkylen har man använt den genomsnittliga kommunala skattesatsen för 2023 och en uppskattning av löntagaravgifterna för 2024 samt den genomsnittliga kyrkoskattesatsen för 2023.

Åldersklass Arbetsinkomst	Ändring i skattegrad, procentenheter			Förändring av disponibel inkomst, €/år		
	60-61	62-64	≥65	60-61	62-64	≥65
0	0	0	0	0	0	0
5 000	0	0	0	0	0	0
10 000	0	0	0	0	0	0
15 000	0	0	0	0	0	0
20 000	1	1,3	0	-200	-260	0
25 000	0,8	1,6	-1,04	-200	-400	260
30 000	0,67	1,33	-2	-200	-400	600
40 000	0,5	1	-1,5	-200	-400	600
50 000	0,4	0,8	-1,2	-200	-400	600
60 000	0,34	0,67	-1	-200	-400	600
70 000	0,29	0,57	-0,86	-200	-400	600
80 000	0,25	0,5	-0,75	-200	-400	600

Åldersklass Arbetsinkomst	Ändring i skattegrad, procentenheter			Förändring av disponibel inkomst, €/år		
	60-61	62-64	≥65	60-61	62-64	≥65
90 000	0,22	0,44	-0,66	-200	-400	600
100 000	0,2	0,4	-0,6	-200	-400	600
110 000	0,18	0,36	-0,55	-200	-400	600
120 000	0,17	0,33	-0,5	-200	-400	600
130 000	0,16	0,31	-0,47	-200	-400	600
140 000	0,15	0,29	-0,43	-200	-400	600
150 000	0,13	0,27	-0,4	-200	-400	600
160 000	0,13	0,25	-0,37	-200	-400	600
170 000	0,09	0,21	-0,36	-160	-360	600
180 000	0,02	0,13	-0,33	-39	-239	600
190 000	0	0,06	-0,32	0	-118	600
200 000	0	0	-0,3	0	0	600
210 000	0	0	-0,29	0	0	600
220 000	0	0	-0,25	0	0	555
230 000	0	0	-0,19	0	0	434
240 000	0	0	-0,13	0	0	313
250 000	0	0	-0,07	0	0	192

Figuren nedan visar de genomsnittliga sammantagna effekterna av den åldersbaserade höjning av arbetsinkomstskatten som föreslås i denna proposition på skattegraderna för skattskyldiga som får förhöjt arbetsinkomstskatt i olika åldersgrupper och olika bruttoinkomstklasser.

Sysselsättningseffekterna av omfördelningen av arbetsinkomstavrdraget har bedömts med hjälp av en mikrosimuleringsmodell vid finansministeriet. Sysselsättningseffekterna har bedömts genom simulering av hur mycket de sysselsättningsincitament som mätts med sysselsättningskattegrad ändras i och med höjningen av arbetsinkomstavrdraget. När incitamentändringen kombineras med arbetsutbudets elasticitet som hämtats ur forskningslitteraturen får man en uppskattning av hur mycket sysselsättningen ökar till följd av höjningen av arbetsinkomstavrdraget. I kalkylen har använts en uppskattning av den genomsnittliga elasticiteten i utbudet av arbete som hämtats ur forskningslitteraturen³, men det är ändå möjligt att utbudet av arbete hos personer över 60 år och deras arbetsutbudselasticitet avviker från genomsnittet. En uppskattning enligt ovannämnda metod ger vid handen att en omfördelning av arbetsinkomstavrdragets maximibelopp som föreslås i denna proposition på medellång sikt skulle försämra sysselsättningen med sammanlagt cirka 800 personer. Om man enbart granskar den föreslagna höjningen av arbetsinkomstavrdragets maximibelopp för personer som fyllt 65 år från 600 euro till 1 200 euro beräknas denna ändring öka antalet sysselsatta med cirka 200 personer.

Höjning av självriskandelen för resekostnadsavrdraget

En höjning av självriskandelen i samband med rätten att dra av resekostnader mellan bostaden och arbetsplatsen från 750 euro till 900 euro ökar skatteinkomsterna med cirka 40 miljoner euro, varav statens andel uppgår till cirka 29 miljoner euro, kommunernas till cirka 9 miljoner euro, Folkpensionsanstaltens till cirka 1 miljon euro och församlingarnas till cirka 1 miljon euro.

För de skattskyldiga innebär höjningen av självriskandelen att årliga resekostnader på 900 euro eller mindre i fortsättningen hamnar utanför avdraget, i stället för nuvarande kostnader på 750 euro. Höjningen av självriskandelen minskar också avdragsbeloppet med 150 euro per år för

³ Källa till det elasticitetsestimat (0,17) som använts i kalkylen är Jäntti, Pirttilä & Selin (2015): Estimating labour supply elasticities based on cross-country micro data: A bridge between micro and macro estimates?

personer som färdas längre sträckor. Om till exempel resekostnaderna är 2 000 euro, höjs skattegraden för en löntagare med medelinkomst med cirka 0,15 procentenheter till följd av höjningen av självriskandelen. Den föreslagna ändringen sänker de disponibla inkomsterna för löntagare med medelinkomst med cirka 68 euro per år.

Hushållsavdrag

En utvidgning av hushållsavdraget till att omfatta fysioterapi och ergoterapi minskar skatteintäkterna med uppskattningsvis cirka 4 miljoner euro på årsnivå. Av detta belopp hänför sig 0,5 miljoner till kapitalskatten och 3,5 miljoner till statens progressiva inkomstskatt. Ändringens inverkan på kommunalskatten, kyrkoskatten och sjukförsäkringens sjukvårdspremiebelopp bedöms vara liten. Uppskattningen baserar sig på uppgifter från branschen och på antagandet att det utvidgade hushållsavdraget omfattar cirka 100 000 fysio- och ergoterapibesök per år.

Höjningen av hushållsavdragets maximibelopp och höjningen av den andel som berättigar till avdrag för hushållsarbete, omsorgsarbete och vårdarbete minskar skatteintäkterna med cirka 39 miljoner euro på årsnivå. Av detta belopp hänför sig 4 miljoner euro till kapitalskatten, 34 miljoner euro till statens progressiva inkomstskatt och 1 miljon euro till kommunalskatten. Ändringens inverkan på kyrkoskatten och sjukförsäkringens sjukvårdspremiebelopp bedöms vara liten.

Sammanlagt minskar de föreslagna ändringarna i hushållsavdraget skatteintäkterna med cirka 43 miljoner euro 2024, varav statens andel är 42 miljoner euro och kommunernas andel 1 miljon euro. Församlingarnas och Folkpensionsanstaltens andel av bortfallet av skatteintäkter bedöms vara liten.

Utvidgandet av hushållsavdraget till att omfatta fysioterapi och ergoterapi utgör ett ekonomiskt incitament som stöder och uppmuntrar människor att köpa hem dessa tjänster och bidrar därmed till att främja människors arbets- och funktionsförmåga och rehabilitering hemma samt i synnerhet äldre personers funktionsförmåga och självständiga boende hemma.

Det viktigaste målet med hushållsavdraget har varit att förbättra sysselsättningen genom stöd som samhället beviljar. Syftet är att uppmuntra hushållen att låta utomstående utföra sådana arbeten som hushållen tidigare har utfört själva. Syftet är också att minska användningen av svart arbetskraft. Fysioterapi och ergoterapi tillhandahålls av yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården och är inte sådana typiska arbeten i hemmet som avsågs när hushållsavdraget ursprungligen infördes. En utvidgning av avdraget till att omfatta fysioterapi och ergoterapi utgör därmed ett undantag från det ursprungliga syftet med hushållsavdraget. Fysioterapi som ges av en legitimerad fysioterapeut och ergoterapi som ges av en legitimerad ergoterapeut är momsfri hälso- och sjukvård, vilket innebär att dessa tjänster efter den föreslagna ändringen omfattas av ett dubbelt stödelement: momsfrihet samt möjlighet att få hushållsavdrag. Hushållsavdraget är också exceptionellt som stödform inom hälso- och sjukvården, eftersom det genom avdraget beviljas stöd från samhället till alla som köper tjänster utan att personens vårdbehov bedöms. Därför riktas stödet inte till alla delar nödvändigtvis till dem som är i störst behov av fysio- och ergoterapi i hemmet. En fysio- eller ergoterapeut ska hänvisa klienten till en bedömning av behovet av vård inom hälso- och sjukvården när terapeuten i samband med fysio- eller ergoterapi konstaterar att klienten behöver en mer omfattande undersökning eller behandling.

Hushållsavdrag liksom även andra stöd som beviljas via inkomstbeskattningen kan dock inte alls utnyttjas om en person har så låga inkomster att inkomstskatt inte ska betalas på dem. Det

kan också hända att skatterna räcker till för att utnyttja endast en del av hushållsavdraget. Hushållsavdragets verkningar för sysselsättningen och den dolda ekonomin har undersökts i en undersökning som genomförts i samarbete av Statens ekonomiska forskningscentral och Löntagarnas forskningsinstitut (Does Household Tax Credit Increase Demand and Employment in the Service Sector?, statsrådets kanslis publikationer 1/2021). Forskningsprojektet genomfördes som ett led i genomförandet av statsrådets utrednings- och forskningsplan för 2019. Enligt undersökningen i fråga påverkar hushållsavdraget efterfrågan på tjänster och sysselsättningen i väldigt låg grad. I undersökningen i fråga sågs inte heller att hushållsavdraget skulle påverka förekomsten av skattefusk.

Enheten för utredning av grå ekonomi vid Skatteförvaltningen undersökte utifrån beskattningsuppgifterna för 2018–2021 vilken inverkan hushållsavdrag för tjänster som tillhandahålls av företag har på den grå ekonomin. (Kotitalousvähennyksen vaikutuksia. Torjuuko järjestelmä harmaata taloutta? Selvitys 4/2023). Utredningen visar att risken för att företag som utför mycket arbete som berättigar till hushållsavdrag bedriver grå ekonomi är lägre än bland andra företag. Hushållsavdragets giltighet minskar dock inte förekomsten av grå ekonomi på branschnivå. Avdragssystemet är också känsligt för olika typer av missbruk.

Förlängning av det temporära undantaget för fonder

Enligt uppgifter från Skatteförvaltningen har det inte samlats in uppgifter om tillämpningen av det nuvarande undantaget för fonder som ingår i 9 a § i inkomstskattelagen, eftersom aktörer som omfattas av undantaget inte behöver lämna in en skattedeclaration i Finland. Vid förhandsavgöranden och annan rådgivning har det inte heller väckts frågor om tillämpningen av bestämmelserna. Den föreslagna ändringen bedöms inte medföra några betydande ekonomiska konsekvenser.

Nyckelpersoner

Nyckelpersonlagen har under de senaste sex åren tillämpats på cirka 400–750 personer per år. Det sammanlagda årliga beloppet av källskatt för löntagare från utlandet var enligt Skatteförvaltningens uppgifter cirka 27–32 miljoner euro åren 2017–2019 och 27–31 miljoner euro åren 2020–2022. Coronapandemin kan bedömas ha haft en sänkande effekt på källskatteutfallet 2020–2022. Den genomsnittliga källskattepliktiga prestationen var cirka 165 000 euro 2020, cirka 160 000 euro 2021 och cirka 230 000 euro 2022. År 2020 var cirka 25 procent av de källskattebelagda prestationerna mindre än 150 000 euro, år 2021 cirka 30 procent och år 2022 cirka 20 procent. År 2020 var cirka 50 procent av prestationerna av storleksordningen 150 000–500 000 euro, år 2021 cirka 45 procent och år 2022 cirka 40 procent. År 2020 var cirka 25 procent av prestationerna större än 500 000 euro, år 2021 cirka 25 procent och år 2022 cirka 40 procent. Tillämpningen av nyckelpersonlagen på nyckelpersoners löneinkomst i stället för att ta ut skatt och sjukförsäkringspremie enligt inkomstskattelagen kan uppskattas ha minskat skatteinkomsterna något. Samtidigt kan det bedömas att en fast källskatt som är lägre än inkomstskattensatsen i inkomstskattelagen har uppmuntrat fler personer att komma till Finland, vilket torde ha ökat skatteinkomsterna i begränsad mån.

Det är svårt att bedöma konsekvenserna av den förlängning av tiden i arbete som föreslås i nyckelpersonlagen. Det kan bedömas att en förlängning av tiden i arbete för en del av nyckelpersonerna inte skulle ha någon betydelse när de fattar beslut om att komma till Finland eller stanna här när den tid i arbete som berättigar till källskatt på löneinkomst upphör. Samtidigt kan det bedömas att en förlängning av tiden i arbete är en avgörande faktor för en del av de personer

som överväger att komma till Finland. Den föreslagna ändringen bedöms i vilket fall som helst inte ha någon betydande inverkan på skatteintäkterna.

Det är inte möjligt att exakt bedöma sysselsättningseffekterna av den föreslagna ändringen av nyckelpersonlagen. Effekterna på sysselsättningen skulle på kort sikt kunna vara några tiotal personer.

Förlängning av betalningstiden för arvsskatt och sänkning av dröjsmålsräntan

Förslaget om att förlänga betalningstiden för arvsskatt och sänka dröjsmålsräntan bedöms ha direkta konsekvenser för skatteintäkterna, vilka i första hand beror på att skatteintäkterna flyter in senare och på att dröjsmålsräntorna minskar, samt på längre sikt också på att beloppet av de skatter som helt och hållet uteblir ökar. Från och med 2024 beräknas sänkningen av dröjsmålsräntan minska skatteintäkterna med cirka 2–3 miljoner euro per år under hela ramperioden. Dessutom beräknas förlängningen av betalningstiden minska skatteintäkterna med cirka 20 miljoner euro per år från och med 2026 på grund av att skatteintäkterna flyter in senare. En minskning av skatteintäkterna drabbar i sin helhet statens skatteinkomster.

Konsekvensbedömningen har gjorts med hjälp av material från Skatteförvaltningen om arvsskattebetalningar efter förfallodagen samt om de arvsskattebelopp som drivs in genom utsökning. Eftersom den nuvarande höga dröjsmålsräntan inte sporrar någon att skjuta upp betalningen av skatten kan det antas att det endast är de skattskyldiga som av någon anledning inte kan eller vill betala skatt innan fordringarna överförs till utsökning eller som betalar skatten under tvång strax före utsökningen som i dagsläget låter bli att betala eller skjuter upp betalningen till utgången av den tvååriga betalningstiden. Detta kan bero på svårigheter att samla ihop de pengar som behövs för skattebetalningen, om man inte vill ha de ärvda illikvida tillgångarna eller om det är svårt eller omöjligt att omvandla dem till pengar. För dessa skattskyldiga kommer betalningen av skatten eller överföringen till utsökning att skjutas upp till följd av den föreslagna förlängningen av betalningstiden.

Skatteförvaltningen ombads lämna uppgifter för 2018–2022 om beloppet av arvsskatt som årligen gått till utsökning, samt uppgifter om beloppet av försenade arvsskatter under den nuvarande betalningstiden på två år. Med hjälp av dessa uppgifter, och för den ramperiod som följer på finansministeriets arvsskatteprognos, kan det uppskattas att knappt 20 miljoner euro i arvsskatter årligen kommer att överföras till utsökning och betalas för sent strax före utsökningen under 2024–2027. Förlängningen av betalningstiden kan leda till att betalningen och utsökningen av dessa skatter skjuts upp med upp till åtta år. Eftersom den längre betalningstiden dock endast ska gälla de skattebetalare för vilka den första förfallodagen för skatten infaller den 1 januari 2024 eller därefter, påverkas skatteinkomsterna först från och med 2026. De obetalda arvsskatter som förfallit till betalning före utgången av 2023 ska enligt gällande lagstiftning fortfarande överföras till utsökning efter två år.

Enligt Skatteförvaltningens uppskattning är det årligen i genomsnitt cirka 2 miljoner euro i arvsskatt som inte alls betalas, inklusive dröjsmålsräntor som uppkommit under den nuvarande betalningstiden. Med beaktande av den prognostiserade ökningen av arvsskatteutfallet för kommande år, samt den dröjsmålsränta som påförs på obetald skatt, ökar detta belopp med hela 10 miljoner euro till 12 miljoner euro på grund av den längre betalningstiden. Denna förlust realiserar första gången 2034, då de första arvsskatterna som lämnats obetalda efter lagändringen överförs till utsökning.

I praktiken ökar beloppet av helt utebliven skatt sannolikt med mer än 10 miljoner euro, eftersom betalningstiden kan öka situationer där ärvda tillgångar förlorar sitt värde före betalningen eller utsökningen av skatten, eller fordran av andra orsaker inte kan realiseras genom utsökning. Det är sannolikt att skatteinkomster inte bara flyter in senare utan också att andelen skatt som inte alls betalas ökar i takt med att betalningstiden förlängs. Samtidigt kan den förlängda betalningstiden i vissa fall göra det möjligt att realisera ett arv till ett bättre pris och på så sätt öka den skattskyldiges betalningsförmåga. I praktiken är det omöjligt att bedöma dessa faktorerers inverkan på beskattningsutfallet.

När det gäller sänkningen av dröjsmålsräntan kommer effekterna på skatteintäkterna från de statistiskt minskande betalningarna av dröjsmålsräntor och från de dynamiskt ökande incitamenten att skjuta upp betalningen av skatten. Om dröjsmålsräntan var konkurrenskraftig med marknadsräntorna skulle hushållen kunna använda utebliven betalning av skatt som finansieringskanal. Särskilt de hushåll som redan har ett lån med hög ränta skulle kunna ha incitament att använda pengarna till extra amorteringar i stället för att betala skatten. Om förseningsräntan är referensräntan ökad med 3,5 procentenheter, kan man dock uppskatta att incitamenten att låta bli att betala skatt är små. Totalt sett beräknas de statiska och dynamiska effekterna minska skatteintäkterna med cirka 2–3 miljoner euro årligen under ramperioden från och med 2024.

Även skatt som flyter in senare till följd av de sänkta dröjsmålsräntorna kan leda till en något större andel helt uteblivna skatter. I och med att den uppskjutande effekten är liten, är sannolikt också effekten på helt uteblivna skatter mycket liten.

Kompensation till kommunerna för förändringen i skatteintäkterna

I enlighet med regeringsprogrammet kompenseras kommunerna för förändringen i skatteintäkterna till nettobelopp. De ändringar som föreslås i denna proposition minskar kommunernas skatteinkomster med sammanlagt 23 miljoner euro. Ändringen av skatteinkomsterna kompenseras via statsandelssystemet.

4.2.1.2 Konsekvenser för inkomstfördelningen

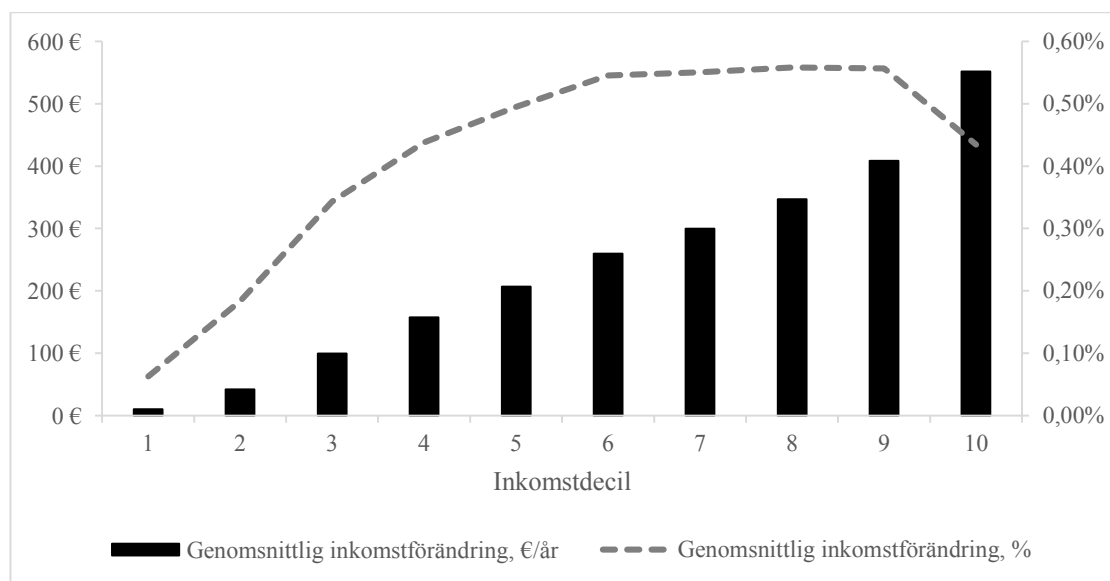
De ändringar som föreslås i skattegrunderna för inkomstbeskattningen påverkar inkomstfördelningen mellan personer. Förändringen i inkomstskillnaderna mäts med hjälp av Ginikoefficienten. Ginikoefficienten är en indikator som beskriver fördelningen av hushållens disponibla inkomster och den kan ha ett värde mellan 0 och 100. Ju högre värde indikatorn har, desto större är inkomstskillnaderna. I Finland är inkomstskillnaderna små i jämförelse med till exempel de övriga OECD-länderna, men de har ökat avsevärt jämfört med början av 1990-talet. Den färskaste granskningen av inkomstskillnaderna är från 2021, och den har sammanställts av statistikcentralen utifrån totalstatistiken över inkomstfördelningen. Värdet för Ginikoefficienten, som beskriver inkomstskillnaderna, var 29,1, vilket är 1,4 procentenheter mindre än året innan.

Finansministeriets skatteavdelning har gjort en statisk kalkyl över hur de ändringar av beskattningsgrunderna som föreslås i denna proposition påverkar inkomstskillnaderna.

Granskningen omfattade ändringarna i den progressiva inkomstskatteskalen, höjningen av grundavdraget, höjningen av arbetsinkomstavdraget, höjningen av hushållsavdraget och höjningen av självriskan för resekostnadsavdraget. Åtgärder som minskar inkomstskillnaderna är höjningen av grundavdraget och förlängningen av den temporära höjningen av den högsta nivån

i statens förvärvsinkomstskatteskala. Indexjusteringen av statens inkomstskatteskala, höjningarna av arbetsinkomstsvdraget och hushållsdraget ökar sammantaget inkomstskillnaderna något.

I figuren nedan sammanfattas vilken inverkan de förslag till ändring av inkomstskattegrunderna som nämns ovan i denna proposition sammantaget har enligt inkomstdecil. Av figuren framgår att beskattningen lindras i alla inkomstdeciler. Effekten i euro är störst i inkomstdecil 10, det vill säga för hushåll med höga inkomster. Effekten är relativt sett störst i inkomstdecilerna 8 och 9. De ändringar som presenteras i figuren har räknats ut med ekvivalenta inkomster per hushåll enligt OECD:s modifierade ekvivalensskala.

Den sammantagna effekten för inkomstfördelningen av de ändringar av beskattningsgrunderna som föreslås i denna proposition mätt med Ginikoefficienten är 0,01 procentenheter, det vill säga åtgärderna ökar inkomstskillnaderna något.

4.2.2 Sysselsättningseffekter

Effekterna av de föreslagna ändringarna på sysselsättningen kan beräknas kalkylmässigt genom att man estimerar effekten av ändringarna på den så kallade sysselsättningsskattegraden, samt genom att man utnyttjar de estimat för arbetsutbudets elasticitet som finns i forskningslitteraturen. De ändringar som föreslås i denna proposition uppskattas sänka sysselsättningsskattegraden något. Ändringarna i sysselsättningsskattegraden återspeglas i sysselsättningen, om de sysselsatta och arbetslösa reagerar på dem. På basis av forskningslitteraturen kan det uppskattas att den elasticitet i arbetsutbudet som beskriver omfattningen av beteendeförändringen är relativt liten, också om det är svårt att göra en exakt bedömning av hur stor elasticiteten är. Enligt en grov bedömning kan den sammantagna effekten av de ändringar som föreslås i denna proposition uppskattas öka antalet sysselsatta med cirka 0,22 procent. Denna bedömning beskriver den kalkylerade inverkan på antalet sysselsatta på medellång sikt. Bedömningen är beroende av valet av underliggande antaganden.

4.2.3 Konsekvenser för jämställdheten mellan könen

Inkomstbeskattningen grundar sig på beskattning av inkomsterna och beskattningen verkställs på samma sätt oberoende av kön, och detta innebär att konsekvenserna av de ändringar som föreslås i denna proposition inte är beroende av kön. Av de totala effekterna på skatteintäkterna av de ändringar som föreslås i denna proposition uppskattas cirka 52,3 procent hänföra sig till män och 47,7 procent till kvinnor. Att effekterna fördelar sig på detta sätt följer av fördelningen av förvärvsinkomster mellan könen.

4.2.4 Konsekvenser för myndigheterna

En del av de föreslagna lagändringarna medför behov av att ändra Skatteförvaltningens informationssystem. De externa kostnader som ändringen av IT-systemen medför Skatteförvaltningen beräknas uppgå till cirka 75 000–150 000 euro. Personalkostnaderna som ändringen av systemen orsakar Skatteförvaltningen är uppskattningsvis minst 30 000 euro (0,5 årsverken) och högst 50 000 euro (0,8 årsverken). Lagändringarna påverkar Skatteförvaltningen genom att det krävs ändringar i MinSkatt och andra motsvarande system, beskattningens datasystem samt i anvisningar, blanketter, brev och beslut. Lagändringarna medför inom Skatteförvaltningen dessutom behov av testning samt av intern utbildning och interna anvisningar om arbetsförfaranden för tjänstemän. Kunderna ska också informeras om ändringarna och ges handledning. Vid rådgivningen förväntas kontakter i samband med att bestämmelserna träder i kraft och före det, medan arbetsmängden under skattekontrollen ökar först efter att bestämmelserna har trätt i kraft.

5 Remissvar

Ett utkast till propositionen var ute på remiss och innehöll förslag till ändring av inkomstskattelagen. Förslagen gällde en omfördelning av den åldersbaserade höjningen av arbetsinkomstavsdragets maximibelopp, en höjning av självriskan för resekostnader mellan bostaden och arbetsplatsen, en förlängning till 2024 av den temporära höjningen av hushållsavdraget på basis av hushålls-, omsorgs- och vårdarbete, en utvidgning av hushållsavdraget till att omfatta fysioterapi- och ergoterapitjänster i hemmet samt en förlängning till 2024 av det temporära undantaget för fonder i inkomstskattelagens 9 §. Dessutom innehöll propositionsutkastet förslag om att förlänga källbeskattningen av utländska specialsakkunniga till sju år, att förlänga betalningstiden för arvsskatt till tio år samt en teknisk ändring av lagtexten i lagen om Skatteförvaltningen. Yttranden om utkastet till proposition lämnades av justitieministeriet, Folkpensionsanstalten, Kyrkostyrelsen, Statens ekonomiska forskningscentral, Skatteförvaltningen, Akava ry, Finlands Näringsliv rf, Näringslivets forskningsinstitut, Finanssiala ry, Hyvinvointiala HALI ry, Centralhandelskammaren, Sakkunniga i Rehabiliteringsbranschen rf, Familjeföretagens förbund rf, Pääomasijoittajat ry, Sote Palveluyrittäjät SOTEPA ry, STTK rf Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Suomen Fysioterapeutit - Finlands Fysioterapeuter ry, Finlands Kommunförbund rf, Suomen Kuntoutusyrittäjät ry, Finlands Ergoterapeutförbund rf, Företagarna i Finland rf, Tehy rf, Työn ja Talouden tutkimus LABORE och Skattebetalarnas Centralförbund rf. Dessutom meddelade arbets- och näringsministeriet och Institutet för hälsa och välfärd att de inte har något att yttra i ärendet. Ett sammandrag av yttrandena finns på statsrådets projektwebbplats på adressen statsrådet.fi/projekt med identifieringskod [VM082:00/2023](#).

Allmänt

Justitieministeriet lyfte i sitt yttrande fram att det vid den fortsatta beredningen av propositionen bör övervägas om propositionen kan bedömas också med avseende på andra grundläggande fri-

och rättigheter än likabehandling. Till denna del hänvisar justitieministeriet till grundlagsutskottets utlåtande GrUU 54/2022 rd. Vid den fortsatta beredningen av propositionen har motiveringen till lagstiftningsordning kompletterats på basis av remissvaren.

Omfördelning av höjningen av arbetsinkomstavrdragets maximibelopp

I yttrandena ansågs det i huvudsak motiverat att rikta höjningen av arbetsinkomstavrdragets maximibelopp till personer som fyllt 65 år. I en del yttranden påpekades dock att lagstiftningen är osammanhängande i och med att höjningen av arbetsinkomstavrdragets maximibelopp har varit i kraft först från ingången av 2023 och ändringar i den föreslås efter ett års tillämpning. Remissvaren föranleder inte något behov av att ändra propositionen till denna del.

Höjning av självriskandelen för resekostnadsavrdraget

Höjningen av självriskandelen för resekostnadsavrdraget ansågs motiverad i en del av yttrandena. I en del yttranden befarades att en höjning av självrisken skulle försämra incitamenten att ta emot arbete och löntagarnas köpkraft. Remissvaren föranleder inte något behov av att ändra propositionen till denna del.

Hushållsavrdrag

I yttrandena understöddes i huvudsak en fortsatt höjning för viss tid av hushållsavrdraget för hushålls-, omsorgs- och vårdarbete. I några yttranden konstaterades dock med hänvisning till forskningsresultat att hushållsavrdraget också borde granskas kritiskt. Det föreslogs att den temporära höjningen av hushållsavrdraget skulle utvidgas till att omfatta också underhåll eller ombyggnad av bostäder eller fritidsbostäder. Dessutom föreslogs det att höjningen skulle förlängas för en längre tid eller göras permanent. Den föreslagna förlängningen av det höjda hushållsavrdraget med ett år grundar sig på regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering och förslaget har till denna del inte ändrats på grund av remissvaren.

Även utvidgningen av hushållsavrdraget till att omfatta fysioterapi och ergoterapi understöddes i huvudsak. I några yttranden framfördes reservationer mot inriktningen av det föreslagna stödet samt mot hur effektivt hushållsavrdraget är för att uppnå de föreslagna målen. Dessutom lyftes det fram att en utvidgning av hushållsavrdraget inte får påverka rehabiliteringstjänsterna i välfärdsområdena. Vad gäller stödets inriktning lyftes det i några yttranden från organisationer fram att fysio- och ergoterapi alltid baserar sig på terapeuternas bedömning av behovet av terapi. Fysio- och ergoterapeuter är legitimerade yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården vars verksamhet är forsknings- och evidensbaserad. I remissvaren understöddes att avdraget ska riktas till endast legitimerade fysio- och ergoterapeuter samt endast till serviceproducenter som har lagstadgad rätt att producera fysioterapi- eller ergoterapitjänster. I ett yttrande föreslogs att studerandes arbete vid genomförandet av klientens rehabilitering inte ska utgöra ett hinder för hushållsavrdrag, om en handledare har utsetts för den studerande på det sätt som föreskrivs i lagen och förordningen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.

Förslaget har inte utvidgats till att gälla fysio- eller ergoterapi som ges av studerande. Syftet med den föreslagna avgränsningen är att rikta stödet uttryckligen till fysioterapi och ergoterapi som ges av legitimerade fysio- och ergoterapeuter. Avgränsningen är också väsentlig med tanke på tydligheten i och tillsynen över genomförandet av avdraget. På basis av remissvaren har motiveringarna till propositionen preciserats bland annat i fråga om rehabilitering som utförs i samarbete mellan en fysioterapeut och en ergoterapeut samt i fråga om kontroll av att produ-

centerna är registrerade. Bestämmelserna i 127 a § 2 mom. har preciserats så att på den fysioterapi och ergoterapi som nu föreslås ska tillämpas alla motsvarande bestämmelser som vid beviljande av hushållsavdrag på grund av normalt omsorgs- eller vårdarbete.

Förlängning av det temporära undantaget för fonder

I yttrandena understöddes en förlängning av giltighetstiden för det temporära undantaget för fonder. I vissa yttranden föreslogs det att undantaget skulle förlängas med längre tid än ett år, till exempel med två eller fem år. Vid den fortsatta beredningen har förslaget om längden på det temporära undantaget för fonder ändrats så att det förlängs med två år i stället för ett år.

Förlängning av tidsfristen i nyckelpersonlagen

I flera yttranden understöddes förslaget om att förlänga den maximala tiden i arbete vid källbeskattning av utländska nyckelpersoner. Förslaget ansågs bland annat förbättra Finlands attraktionskraft i internationella experters ögon och eventuellt öka sannolikheten för att utländska personer ska etablera sig och arbeta i Finland också under en längre tid. I en del av yttrandena ansågs den föreslagna ändringen inte vara nödvändig. Den föreslagna ändringen ansågs med största sannolikhet ha en mycket begränsad inverkan på personers beslut att komma till landet. Dessutom ansågs den nuvarande maximala tiden i arbete på fyra år vara tillräckligt lång för att locka utländska nyckelpersoner till Finland.

I en del av yttrandena framhölls den ojämlika skattemässiga ställningen för utländska och inhemska sakkunniga till följd av den föreslagna förlängningen och skattelättnaden för nyckelpersoner överlag. I ett yttrande föreslogs att medborgarskapsavgränsningen ska strykas i lagen. I yttrandet ansågs att finländare som länge har bott och arbetat utomlands skulle kunna utgöra en betydande potentiell målgrupp vid rekrytering av utländsk expertarbetskraft till Finland. Remissinstansen ansåg att sådana finländska personer bör behandlas skattemässigt på samma sätt som icke-medborgare. Dessutom ansåg den att en avgränsning av medborgarskapet är onödig och skattepolitiskt skadlig samt ansåg att en sådan avgränsning i skattelagen som enbart grundar sig på medborgarskap är diskriminerande. Remissinstansen ansåg inte heller att en avgränsning av medborgarskapet kan motiveras på grunder som hänför sig till skattekontroll eller skattekringgående, eftersom en förutsättning för lagens tillämpning är att personen inte har varit allmänt skattskyldig i Finland under fem kalenderår före personen inledde sitt arbete. Om det dock anses att det finns skattekontrollmässiga skäl till det, skulle man vid behov kunna överväga att förlänga denna tidsfrist.

Vid den fortsatta beredningen av propositionen beaktades de omständigheter som togs upp under remissbehandlingen genom att motiveringen preciserades och genom att ett förslag till ett nytt 4 § 2 mom. i nyckelpersonlagen fogades till propositionen. I momentet föreskrivs det om en tidsfrist för ansökan om ett nytt källskattekort i en situation där en utländsk löntagare som redan arbetar som nyckelperson i Finland fortsätter sitt arbete enligt nyckelpersonlagen när den pågående arbetsperioden löper ut. Till propositionens avsnitt 9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning har dessutom lagts till ett avsnitt om förslaget till ändring av nyckelpersonlagen. I propositionen föreslås inga ändringar med anledning av yttrandena till den del de gäller att skattelättnaden bör utsträckas till finska medborgare som är bosatta utomlands samt att beskattningen av sakkunniga som är stadigvarande bosatta i Finland och utländska sakkunniga bör förenhetligas. Dessa ändringsförslag ingår inte i regeringsprogrammets skrivning om den skattemässiga behandlingen av nyckelpersoner, som endast gäller en förlängning av den maximala tiden i arbete i den gällande nyckelpersonlagen.

Förlängning av betalningstiden för arvsskatt

I flera yttranden understöddes en förlängning av betalningstiden för arvsskatt från två till tio år. En del remissinstanser ansåg att förlängningen av betalningstiden för arvsskatt inte ska genomföras på det sätt som föreslås i propositionsutkastet endast i fråga om arv, utan att den föreslagna förlängningen av betalningstiden också bör gälla gåvor. I flera yttranden fästes det dessutom uppmärksamhet vid beloppet av den dröjsmålsränta som tas ut för förlängd betalningstid. Av denna anledning föreslogs i flera yttranden att dröjsmålsränta för förlängd betalningstid antingen inte alls ska tas ut eller att beloppet ska sänkas. I vissa yttranden föreslogs att arvsskatten ska tas ut i lika stora årliga poster, till exempel på minst 850 euro under högst tio år.

På grund av remissvaren har beloppet av den dröjsmålsränta som tas ut för förlängning av betalningstiden för arvsskatt sänkts så att beloppet av dröjsmålsräntan för förlängd betalningstid är referensräntan enligt 12 § i räntelagen för den halvårsperiod som föregår kalenderåret i fråga förhöjd med 3,5 procentenheter. Vid beredningen av propositionen konstaterades att gåvor och den gåvoskatt som påförs på grund av dem inte var förenade med motsvarande problem som arv och den arvsskatt som påförs på grund av dem, varför det inte ansågs ändamålsenligt att utsträcka förlängningen av betalningstid till att omfatta gåvor. Syftet med förslagen om dröjsmålsränta och åtgärder för indrivning av arvsskatt är att underlätta arvtagarens situation när den skattskyldige inte klarar av att betala arvsskatten och de ärvda tillgångarna av olika orsaker inte kan realiseras. Kännetecknande för arvsskatten är att arvtagaren inte kan påverka tidpunkten för eller omfattningen av arvet. Ofta får man ett arv oväntat, och då kan man inte förbereda sig på betalning av arvsskatt på förhand. Gåvobeskattningen avviker till denna del väsentligt från arvsskatten, och det är inte motiverat att föreskriva om motsvarande undantag för betalning av gåvoskatt som för arvsskatt. Vid beredningen gjordes inte heller om några ändringar i fråga om uppbördsraterna för arvsskatten.

6 Specialmotivering

6.1 Lagen om inkomstskatteskalan för 2024

Denna proposition innehåller ett förslag till lag om inkomstskatteskalan för 2024. Enligt förslaget ska det vid beskattningen för skatteåret 2024 tillämpas en progressiv förvärvsinkomstskatteskala som lindrats i jämförelse med inkomstskatteskalan för 2023 genom att inkomstgränserna i skatteskalan höjs med cirka 2,8 procent.

Inkomstskatteskalan nya högsta inkomstklass fogades för första gången 2013 till lagen om inkomstskatteskalan. År 2015 sänktes den nedre gränsen i euro för den högsta inkomstklassen från 100 000 euro till 90 000 euro. Inkomstskatteskalan skärptes för 2016 genom att den nedre gränsen i euro för skalans högsta inkomstklass sänktes från 90 000 euro till 72 300 euro. Detta innebar att de två högsta inkomstklasserna slogs samman. Därefter har gränsen inte förändrats annat än att gränsen årligen har indexjusterats på motsvarande sätt som de övriga inkomstklasserna. Skatteskalan procentsatser för 2023 ändrades till följd av social- och hälsovårdsreformen, eftersom skatteinkomster överfördes från kommunerna till staten. I skatteskalan för 2023 steg skattesatsen på den högsta nivån till 44 procent, medan den i skalan för 2022 var 31,25 procent. Skatteskalan procentsatser höjdes med motsvarande belopp som de kommunala skattesatserna sänktes med. År 2023 är den nedre gränsen i euro för den högsta inkomstklassen i inkomstskatteskalan 85 800 euro.

I regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering konstateras att den högsta nivån på 150 000 euro för progressionen i beskattningen fortsätter på föreskriven tid fram till slutet av

valperioden. Det föreslås således att det i enlighet med regeringsprogrammet införs en ny högsta nivå med en inkomstgräns på 150 000 euro i inkomstskatteskalan för 2024. Skattesatsen för den nya högsta nivån är densamma som för den högsta nivån på inkomstskatteskalan för 2023, det vill säga 44 procent. Inkomstgränsen för den föreslagna näst högsta nivån på 2024 års skatteskala motsvarar den högsta nivån på 2023 års skatteskala, höjd enligt indexjusteringen. Det föreslås att skattesatsen för den näst högsta nivån 2024 ska vara 42 procent för inkomster som överstiger inkomstgränsen. Skattesatsen är därmed två procentenheter lägre än skattesatsen för den högsta nivån 2023, det vill säga 44 procent.

År 2024 beräknas antalet personer som får över 150 000 euro i beskattningsbar förvärvsinkomst per år uppgå till cirka 18 000 personer.

6.2 Inkomstskattelagen

9 a §. Temporärt undantag för fonder som ska tillämpas 2024 och 2025. Det föreslås att det temporära undantaget för fonder förlängs med två år. Det föreslås att det till inkomstskattelagen fogas ett temporärt undantag för fonder som ska tillämpas 2024 och 2025, enligt vilket 9 § 1 mom. 1 punkten och 8 mom. vid beskattningen för 2024 och 2025 inte ska tillämpas på UCITS- eller AIF-fonder som har bildats eller registrerats i en annan EES-stat.

93 §. Kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen. Det föreslås att 93 § 1 mom. i inkomstskattelagen ändras så att självriskandelen för avdraget för resekostnader höjs från 750 euro till 900 euro. Maximibeloppet av de resekostnader som får dras av höjdes tillfälligt till sammanlagt 8 400 euro för åren 2022 och 2023. Denna temporära höjning upphör vid utgången av 2023 och i fortsättningen återgår maximibeloppet till 7 000 euro.

På det belopp enligt 4 mom. genom vilket självriskandelen minskas för skattskyldiga som varit arbetslösa eller familjelediga en del av året görs en förhöjning som proportionellt motsvarar 1 mom. Om den skattskyldige under skatteåret har fått arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd eller dagpenning för tryggnad av försörjningen enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa eller moderskapspenning, särskild moderskapspenning, faderskapspenning, graviditetspenning, särskild graviditetspenning, föräldrapenning eller partiell föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen, minskas hans eller hennes självriskandel med 80 euro för varje full ersättningsmånad. Självriskandelen är dock minst 160 euro. Det föreslås inga ändringar i bestämmelserna om de förmåner som ligger till grund för sänkningen av självriskandelen. Definitionen av full ersättningsmånad i bestämmelsen förblir också oförändrad.

106 §. Grundavdrag. Det föreslås att paragrafen ändras så att grundavdragets maximibelopp höjs från 3 870 euro till 3 980 euro. Grundavdraget beviljas till fullt belopp vid en dagpenningssinkomst på 3 980 euro per år, en löneinkomst på cirka 8 000 euro per år och en pensionsinkomst på cirka 13 600 euro per år. För mottagare av dagpenningssinkomst har grundavdraget en effekt på en inkomst på upp till cirka 26 000 euro per år, för mottagare av löneinkomst på upp till cirka 32 200 euro per år och för mottagare av pensionsinkomst på upp till cirka 29 800 euro per år.

125 §. Arbetsinkomstavdrag. Det föreslås att 2 mom. ändras så att arbetsinkomstavdragets maximibelopp höjs från 2 030 euro till 2 140 euro. När den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst överstiger 23 420 euro i stället för nuvarande 22 000 euro minskar avdraget med 2,03 procent av det belopp med vilket nettoförvärvsinkomsten överstiger 23 420 euro. Till den del den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst överstiger 71 900 euro minskar avdraget dock med 1,12 procent av den överskjutande delen.

Det föreslås att 3 mom. ändras så att arbetsinkomstavrdragets maximibelopp i fortsättningen höjs endast för personer som har fyllt 65 år. Det föreslås att höjningarna av maximibeloppet med 200 euro för personer som fyllt 60 år och med 400 euro för personer som fyllt 62 år i den gällande bestämmelsen slopas. Det föreslås att höjningen av arbetsinkomstavrdragets maximibelopp för personer som fyllt 65 år ska höjas från 600 euro till 1 200 euro.

127 a § Hushållsavdrag. Det föreslås att 2 mom. ändras så att fysioterapi som ges av en legitimerad fysioterapeut och ergoterapi som ges av en legitimerad ergoterapeut blir arbete som berättigar till hushållsavdrag. En förutsättning för hushållsavdrag är att tjänsten utförs av en i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården avsedd legitimerad fysioterapeut eller legitimerad ergoterapeut. Dessutom ska serviceproducenten ha sådan rätt att producera fysioterapi- eller ergoterapitjänster som avses i lagen om tillsynen över social- och hälsovården. På fysioterapi och ergoterapi tillämpas alla motsvarande bestämmelser som vid beviljande av hushållsavdrag för normalt omsorgs- eller vårdarbete. Momsfrihet för fysioterapi och ergoterapi med stöd av 34–36 § i mervärdesskattelagen utgör dock inget hinder för hushållsavdrag. Eftersom både fysioterapi och ergoterapi ska omfattas av avdraget, beviljas avdrag också för sådan rehabilitering där fysioterapin och ergoterapin genomförs i samarbete mellan en legitimerad fysioterapeut och en legitimerad ergoterapeut, om även de övriga förutsättningarna för avdraget är uppfyllda.

Med legitimerad fysioterapeut och legitimerad ergoterapeut avses med stöd av lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården sådana fysioterapeuter och ergoterapeuter som har beviljats rätt att utöva yrket självständigt (legitimerad yrkesutbildad person). Fysioterapi eller ergoterapi som till exempel ges av en person som fortfarande studerar inom branschen berättigar inte till avdrag. De som beställer tjänsten ska på förhand kunna kontrollera yrkesrättigheterna för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården i den offentliga informationstjänsten i centralregistret över yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården.

Tjänsteproducenten ska ha sådan rätt att producera fysioterapi- eller ergoterapitjänster som avses i lagen om tillsynen över social- och hälsovården. Lagen träder i kraft den 1 januari 2024. Enligt 5 § i den lagen får socialservice och hälso- och sjukvårdstjänster endast produceras av sådana tjänsteproducenter som finns i det i lagens 11 § avsedda, av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården förvaltade riksomfattande registret över tjänsteproducenter (Soteri) och vars tjänsteenhet finns i registret i enlighet med 21 §. Enligt 55 § kvarstår rätten att producera tjänster även för de aktörer som bedriver verksamhet med stöd av ett tillstånd som beviljats med stöd av de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av lagen eller på grundval av en anmälan från den registrerade. Det nya Soteri-registret som är under beredning är Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovårdens och regionförvaltningsverkens gemensamma register där bland annat grundläggande uppgifter om privata tjänsteproducenter och tjänster inom social- och hälsovården samlas. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och regionförvaltningsverken överför uppgifterna om gällande tillstånd och registrerade anmälningar från det nuvarande Valveri-registret till det nya Soteri-registret. Av uppgifterna i Soteri skapas en offentlig elektronisk informationstjänst, vars uppgifter tjänar bland annat medborgarnas informationsbehov. Avsikten är att den offentliga informationstjänsten ska öppnas i början av 2024, varefter kunderna kan använda den för att kontrollera tjänsteproducentens rätt att producera fysio- eller ergoterapitjänster. Innan informationstjänsten öppnas ska kunderna kunna kontrollera att tjänsteproducenten har rätt att producera fysioterapi- eller ergoterapitjänster till exempel hos företaget själv. Ur organisationsregistret för social- och hälsovården och kodsyste- met för självständiga yrkesutövare som förs av Institutet för hälsa och välfärd är det också möjligt att via den offentliga nättjänsten kontrollera om en tjänsteproducent, självständig yrkesutövare eller ett verksamhetsställe enligt Valveri-registret är verksam.

Med fysioterapi och ergoterapi som berättigar till avdrag avses sådan fysioterapi eller ergoterapi enligt utbildning som legitimerad fysioterapeut eller legitimerad ergoterapeut vars tillhandahållande kräver registrering som tjänsteproducent inom hälso- och sjukvården enligt lagen om tillsynen över social- och hälsovården. Centrala metoder inom fysioterapi är till exempel handledning och rådgivning som främjar hälsan och funktionsförmågan, terapeutisk träning, manuell och fysikalisk terapi samt hjälpmedelstjänster. Ergoterapi är rehabilitering som syftar till att ge klienten metoder att klara sig så självständigt som möjligt i sin egen livsmiljö och i sina egna vardagliga aktiviteter. Centrala metoder för ergoterapi är handledning och rådgivning som främjar funktionsförmågan, meningsfulla aktiviteter, delaktighet och välbefinnande, hjälpmedelstjänster, träning och handledning i vardagliga funktioner till exempel när funktionsförmågan är begränsad på grund av utvecklingsförsening, funktionsnedsättning eller sjukdom. Om en legitimerad fysioterapeut eller en legitimerad ergoterapeut också erbjuder annan vård eller andra tjänster än fysioterapi eller ergoterapi, ska dessa andra tjänster inte berättiga till hushållsavdrag, om det inte är fråga om normalt hushålls-, omsorgs- eller vårdarbete som redan för närvarande omfattas av hushållsavdraget eller annat arbete som berättigar till avdrag.

Fysioterapi och ergoterapi blir en del av det normala hushållsavdraget och på basis av dem beviljas avdraget på motsvarande sätt som för normalt omsorgs- och vårdarbete. Den höjning för 2024 som föreslås i denna proposition och som gäller normalt hushålls-, omsorgs- och vårdarbete gäller således också fysioterapi- och ergoterapitjänster. I likhet med andra tjänster som berättigar till hushållsavdrag beviljas avdraget endast för arbete som utförs i hemmet eller i fritidsbostaden och endast för arbetets andel. På motsvarande sätt som vid vård- och omsorgsarbete kan fysioterapi eller ergoterapi ges till en skattskyldig eller en person som bor i samma hushåll som denne. Till exempel fysioterapi som ges vid en fysikalisk vårdinrättning eller på distans berättigar inte till hushållsavdrag, utan det arbete som berättigar till avdrag ska utföras i hemmet eller fritidsbostaden. Inte heller till exempel anskaffning av hjälpmedel berättigar till hushållsavdrag, utan avdraget beviljas endast för arbetets andel. Avdrag beviljas till exempel för sådan tillverkning av hjälpmedel eller handledning och rådgivning i användningen av hjälpmedel som sker i hemmet eller fritidsbostaden. Avdrag beviljas också om den som får fysioterapi eller ergoterapi är den skattskyldiges eller dennes makes eller bortgångna makes föräldrar, adoptivföräldrar eller fosterföräldrar eller dessa personers släktingar i rätt uppstigande led eller de ovannämnda personernas makar och arbetet utförs i en bostad eller fritidsbostad som de använder.

Självriskens på 100 euro vid hushållsavdrag ska på normalt sätt också gälla fysioterapi och ergoterapi. Stöd för närståendevård, servicesedlar inom social- och hälsovården eller stöd som avses i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn utgör hinder för hushållsavdrag på motsvarande sätt som i fråga om andra arbeten som berättigar till avdrag, och avdrag beviljas till exempel inte för klientavgifter inom social- och hälsovården. Det företag som utfört arbetet ska vara infört i förskottsuppbörsregistret och hushållsavdrag beviljas endast för prestationer som ska betraktas som arbetsersättning och som beskattas i betalningsmottagarens inkomstbeskattning.

Paragrafens 3 mom. preciseras i fråga om servicesedlar inom social- och hälsovården. Ansvaret för att ordna social- och hälsovård har överförs från kommunerna till välfärdsområdena och Helsingfors stad. Bestämmelser om servicesedlar inom social- och hälsovården finns i lagen om servicesedlar inom social- och hälsovården (569/2009) och de kan beviljas av välfärdsområdena och Helsingfors stad.

Arbetsgivaren kan under vissa förutsättningar ordna fysioterapi som hör till den frivilliga företagshälsovården skattefritt också med ett riktat betalmedel. Personen betalar då själv de fysioterapibesök som hör till företagshälsovården med det riktade betalmedlet. Eftersom det är fråga

om skattefri företagshälsovård som arbetsgivaren ordnar och bekostar är det inte motiverat att samma servicebesök också ska omfattas av hushållsavdraget. Därför fogas till momentet en bestämmelse enligt vilken hushållsavdrag inte beviljas om arbetsprestationen helt eller delvis har betalats med ett riktat betalmedel befriat från inkomstskatt som erhållits av arbetsgivaren. Detta motsvarar vad som föreskrivs om servicesedlar. Med arbetsprestation avses servicebesök. Om en person skaffar ytterligare servicebesök som hen betalar själv i sin helhet, kan hushållsavdrag beviljas för dem, om de övriga förutsättningarna för avdraget uppfylls.

127 f §. Undantagen från hushållsavdragets maximibelopp och från grunderna för avdraget under skatteåren 2022–2027. I paragrafens 1 och 2 mom. görs ändringar i årtalet så att det förhöjda hushållsavdraget för hushålls-, omsorgs- och vårdarbete ska gälla också 2024. År 2024 är hushållsavdragets maximibelopp således 3 500 euro, i vilket kan ingå ett avdrag på högst 2 250 euro som beviljas på basis av annat avdragsgillt arbete än avstående från oljeuppvärmning och på basis av sedvanligt hushållsarbete, omsorgsarbete och vårdarbete. Den avdragbara procentuella andelen av kostnaderna ska även 2024 hållas kvar på 60 procent för arbetsersättningar och på 30 procent för löner. Eftersom det i denna proposition föreslås att fysioterapi och ergoterapi ska omfattas av alla motsvarande bestämmelser som vid beviljande av hushållsavdrag för normalt omsorgs- eller vårdarbete, ska det förhöjda hushållsavdraget också gälla avdrag som beviljas för fysioterapi eller ergoterapi.

6.3 Lagen om källskatt för löntagare från utlandet

2 §. Definition av löntagare från utlandet. Det föreslås att 3 mom. ändras så att tillämpningstiden på 48 månader för löntagare från utlandet förlängs till 84 månader. Ändringen gäller både löntagare som den 1 januari 2024 eller därefter inleder i nyckelpersonlagen avsett arbete i Finland och sådana personer som redan arbetar i Finland och omfattas av nyckelpersonlagen och vars sammanhängande arbetsperiod på högst 48 månader fortsätter efter lagens ikraftträdande, det vill säga längre än till den 31 december 2023. Således kan till exempel en nyckelperson som den 1 maj 2020 kommit från utlandet till Finland omfattas av källskatt på löneinkomst i högst 84 månader, det vill säga till den 30 april 2027, medan källskatten på löneinkomst enligt gällande lag skulle upphöra senast den 30 april 2024. En nyckelperson som redan arbetar i Finland ska hos Skatteförvaltningen ansöka om ett nytt källskattekort för nyckelpersoner för sin förlängda arbetstid för att omfattas av nyckelpersonlagen också efter att den ursprungliga tiden i arbete har löpt ut. Personen ska naturligtvis också uppfylla de övriga förutsättningarna i nyckelpersonlagen.

4 §. Ansökan om tillämpning av lagen. Det föreslås att ett nytt 2 mom. fogas till paragrafen. I momentet föreskrivs om den tidsfrist inom vilken en utländsk löntagare som redan arbetar som nyckelperson i Finland ska ansöka om ett nytt källskattekort för nyckelpersoner i en situation där personen fortsätter sitt arbete enligt nyckelpersonlagen när den pågående arbetsperioden löper ut. En skriftlig ansökan ska lämnas till Skatteförvaltningen senast 30 dagar efter sista giltighetsdagen för det källskattekort som gäller den pågående arbetsperioden. Ett nytt skattekort ska dock utfärdas för högst 84 månader från det att arbetet har börjat. I den gällande lagen finns ingen tidsfrist för ansökan om nytt källskattekort.

6.4 Lagen om skatt på arv och gåva

52 §. Det föreslås att 3 mom. ändras så att betalningstiden på två år förlängs till tio år. I den föreslagna bestämmelsen föreskrivs det att en arvsskatt, en skatteförhöjning och en dröjsmålspåföljd som är obetald får innan tio år har förflutit från den första förfallodagen för skatten inte drivas in genom utsökning och utifrån dem får en ansökan inte göras om att den skattskyldige

ska försättas i konkurs och inte heller uppgifter om dem antecknas i skatteskuldsregistret enligt lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter.

I det föreslagna momentet föreskrivs det dessutom att arvsskatten med avvikelse från vad som bestäms i 20 § i lagen om verkställighet av skatter och avgifter preskriberas 12 år efter ingången av året efter det år då skatten har påförts. Den föreslagna förlängningen av betalningstiden kan utnyttjas av arvsskattskyldiga vars skattskyldighet för arvsskatt inträder den 1 januari 2024 eller därefter. Lagen ska dock även tillämpas på arvsskatt när skattskyldigheten inträdde innan lagändringen trädde i kraft och den första förfallodagen för skatten infaller den 1 januari 2024 eller därefter. Den nya preskriptionstiden på 12 år ska på motsvarande sätt tillämpas på alla arvsskatter där skattskyldigheten inträder den 1 januari 2024 eller därefter. Den förlängda preskriptionstiden ska dock även tillämpas på arvsskatt när skattskyldigheten inträdde innan lagändringen trädde i kraft och den första förfallodagen för skatten infaller den 1 januari 2024 eller därefter.

56 §. Det föreslås att 3 mom. ändras så att gåvoskatt som uppbärs under flera än fem år, med avvikelse från vad som bestäms i 20 § i lagen om verkställighet av skatter och avgifter, preskriberas tio år efter ingången av året efter det år då skatten har påförts. Bestämmelsen ska i fortsättningen tillämpas endast på gåvoskatt som omfattas av skattelättnad vid generationsväxling och preskriptionstiden för den ska därmed inte ändras. Arvsskatt som omfattas av skattelättnad vid generationsväxling preskriberas däremot i fortsättningen i enlighet med 52 § 3 mom. 12 år efter ingången av året efter det år då skatten har påförts.

6.5 Lagen om skattetillägg och förseningsränta

5 d §. Dröjsmålsränta som beräknas på obetald arvsskatt. Det föreslås att det till lagen fogas en ny 5 d § enligt vilken lägre dröjsmålsränta ska beräknas på obetald arvsskatt än på annan obetald skatt. Dröjsmålsräntans belopp är referensräntan enligt 12 § i räntelagen förhöjd med 3,5 procentenheter. På annan obetald skatt ska också i fortsättningen beräknas dröjsmålsränta enligt huvudregeln i 5 a § 1 mom. i lagen, det vill säga referensräntan enligt 12 § i räntelagen förhöjd med sju procentenheter.

I denna proposition föreslås en ändring i 52 § 3 mom. i lagen om skatt på arv och gåva enligt vilken den tid inom vilken arvsskatt inte får överföras till utsökning förlängs från två år till tio år. Syftet med förlängningen av tidsfristen är att underlätta bland annat situationer där tillgångar som den skattskyldige fått i arv är svåra att realisera och detta medför svårigheter att betala arvsskatt. Även om arvsskatten inte drivs in genom utsökning, beräknas på den obetalda skatten dröjsmålsränta för tiden efter förfallodagen. Dröjsmålsräntan på obetald arvsskatt kan dock bli oskäligt hög om räntan beräknas enligt 5 a § 1 mom. i lagen om skattetillägg och förseningsränta, det vill säga referensräntan enligt 12 § i räntelagen förhöjd med sju procentenheter. Dröjsmålsräntans belopp kan anses oskäligt i synnerhet om den skattskyldige inte kan betala arvsskatten inom den tioårsperiod som anges i 52 § 3 mom.

Med stöd av det som sägs ovan är det av skälighetsskäl motiverat att sänka dröjsmålsräntan på obetald arvsskatt. Vid fastställandet av den nedsatta dröjsmålsränta som ska tillämpas på arvsskatt har det också beaktats att beloppet av dröjsmålsräntan inte kan sänkas till en sådan nivå där utebliven betalning av arvsskatt skulle bli ett mer lockande finansieringssätt än till exempel att ta banklån. Detta skulle ha betydande konsekvenser för uttaget av arvsskatt. Den nedsatta dröjsmålsräntan ska beräknas på alla obetalda arvsskatter för tiden efter den 1 januari 2024. Den nedsatta dröjsmålsräntan är inte bunden till tillämpningen av tidsfristen på tio år enligt 52 § 3 mom. i lagen om skatt på arv och gåva. Nedsatt dröjsmålsränta ska således tillämpas också på

arvsskatt vars förfallodag har varit före den 1 januari 2024 eller på arvsskatt för vilken tidsfristen på tio år enligt 52 § 3 mom. i lagen om skatt på arv och gåva redan har löpt ut.

6.6 Lagen om Skatteförvaltningen

27 §. Utövande av kommunens, församlingens och Folkpensionsanstaltens rätt att söka ändring. Det föreslås att 27 § i lagen om Skatteförvaltningen ändras så att hänvisningarna till ”veroasiamies” (skatteombud) ersätts med könsneutrala uttryck. Inga övriga ändringar föreslås i paragrafens innehåll eller syfte. I bestämmelsen behöver det i fortsättningen inte längre hänvisas direkt till en tjänstebeteckning, utan i paragrafen kan det allmänt hänvisas till personer som har utsetts för att sköta de uppgifter vid Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt som avses i paragrafen. Till följd av lagändringen kan Skatteförvaltningen i enlighet med sina riktlinjer genomföra övergången till könsneutrala tjänstebeteckningar också vid Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt.

Enligt 1 mom. i den föreslagna paragrafen kan kommunens, församlingens och Folkpensionsanstaltens rätt att söka ändring utövas av de nämnda skattetagarna och, oberoende av Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt, dessutom av de personer vid enheten som har utsetts för uppgiften. Dessa personer ska biträda kommunerna, församlingarna och Folkpensionsanstalten också i övrigt i frågor som gäller bevakningen av deras rätt. Enligt 2 mom. ska Finlands Kommunförbund rf utse de personer som avses i 1 mom. på framställning av Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt. Utseendet kan av särskilda skäl återkallas i samma ordning som det gjorts.

7 Ikraftträdande

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2024. Bestämmelserna om undantag för vissa fonder är avsedda att gälla till utgången av 2025 och ska tillämpas vid beskattningen för 2024 och 2025.

Bestämmelserna om indrivning av arvsskatt och om preskriptionstiden på 12 år i 52 § 3 mom. i lagen om skatt på arv och gåva avses träda i kraft den 1 januari 2024 och tillämpas på arvsskatt för vilken skattskyldighet har inträtt den 1 januari 2024 eller därefter. Om skattskyldigheten inträdde före ikraftträdandet av lagen, tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Lagen tillämpas dock även när skattskyldigheten inträdde innan lagen trädde i kraft och den första förfallodagen för skatten infaller den 1 januari 2024 eller därefter.

8 Förhållande till andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2024 och avses bli behandlad i samband med den.

9 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

9.1 Åldersbaserad höjning av arbetsinkomstavrdraget

9.1.1 Allmänt om likabehandling

Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen är alla lika inför lagen. Bestämmelsen uttrycker utöver kravet på juridisk likabehandling även en idé om faktisk jämlikhet. De jämlikhetsaspekter som avses i 6 § i grundlagen spelar en viss roll såväl när människor ges fördelar eller rättigheter genom lag som när de påförs skyldigheter. Jämlikhetsbestämmelsen förutsätter dock inte att alla ska bemötas lika, om inte de förhållanden som inverkar på ärendet är likadana (RP 309/1993, s. 46, GrUU 31/2014 rd). I grundlagsutskottets praxis har det i anslutning till detta ansetts att inga

skarpa gränser för lagstiftarens prövning kan härledas ur jämlikhetsprincipen när en reglering i överensstämmelse med den rådande samhällsutvecklingen eftersträvas (t.ex. GrUU 53/2016 rd, GrUU 64/2010 rd och GrUU 309/1993 rd, s. 43). Ur grundlagens likabehandlingsbestämmelser har grundlagsutskottet i olika sammanhang härlett kravet att särbehandling av personer inte får vara godtycklig och att skillnaderna inte får bli oskäligen (t.ex. GrUB 11/2009 rd och GrUU 60/2002 rd).

Den allmänna jämlikheten kompletteras av grundlagens 6 § 2 mom., som innehåller ett förbud mot diskriminering. Enligt bestämmelsen får ingen utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Bestämmelsen om förbud mot diskriminering innebär inte att all åtskillnad mellan människor är förbjuden, även om åtskillnaden grundar sig på en orsak som uttryckligen anges i bestämmelsen. Det väsentliga är om det är möjligt att motivera åtskillnaden på ett sätt som är godtagbart med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna (RP 309/1993 rd, s. 48 och bl.a. GrUU 1/2006 rd). Grundlagsutskottet har samtidigt betonat att kraven på motiv är höga, särskilt när det gäller de förbjudna särbehandlingskriterier, såsom ålder, som räknas upp i grundlagsbestämmelsen (bl.a. GrUU 31/2013 rd, GrUU 1/2006 rd och GrUU 38/2006 rd). Utskottet har också fäst avseende vid huruvida den valda metoden står i rätt proportion till det eftersträlvade målet (GrUU 38/2006 rd). Medborgare kan således särbehandlas också på grund av sådana orsaker som gäller den enskilde som person nämns i 6 § 2 mom. i grundlagen, om det finns ett godtagbart skäl för särbehandlingen och om den valda metoden också kan anses stå i proportion till syftet med regleringen.

9.1.2 Den åldersbaserade höjning av arbetsinkomstavrdragets maximibelopp som trädde i kraft 2023

Arbetsinkomstavrdragets maximibelopp höjdes i tre steg på basis av ålder genom en lagändring (1123/2022) från ingången av 2023. Höjningens första steg är vid 60 år, det andra vid 62 år och det sista steget vid 65 år. Enligt motiveringen till regeringens proposition om lagändringen (RP 153/2022 rd) var syftet med det förhöjda arbetsinkomstavrdraget för personer över 60 år att främja sysselsättningen för personer som uppnått den ålder som avses i bestämmelsen. I motiveringen konstaterades att det höjda arbetsinkomstavrdraget å ena sidan kan uppmuntra personer som är äldre än 60 år att fortsätta delta i arbetslivet. Å andra sidan kan regleringen utgöra ett incitament för personer som redan gått i pension att ta emot deltidsarbete eller tillfälligt arbete eller återvända från pensionen till arbetslivet i högre grad. Med det höjda arbetsinkomstavrdraget eftersträvades således ett ökat arbetsutbud och ökad sysselsättning.

Propositionen om den ovannämnda lagändringen bedömdes av riksdagens grundlagsutskott. Enligt grundlagsutskottets utlåtande om propositionen (GrUU 54/2022 rd) har utskottet när det gäller beskattning konstaterat att det ur jämlikhetsprincipen inte går att läsa ut några skarpa gränser för lagstiftarens prövning när en skattereglering i överensstämmelse med den rådande samhällsutvecklingen eftersträvas (GrUU 53/2016 rd, s.4/I och GrUU 52/2016 rd, s. 5/II). Enligt utskottet ska det med utgångspunkt i de grundläggande fri- och rättigheterna finnas godtagbara skäl till särbehandling i beskattningen, och särbehandlingen får inte vara godtycklig (se t.ex. GrUU 64/2010 rd, s. 2). Det samhälleliga intresse som ligger till grund för att man avviker från jämlikheten bör stå i proportion med avvikelens betydelse (GrUB 11/2009 rd).

Grundlagsutskottet ansåg i sitt utlåtande att propositionens (RP 153/2022 rd) syften motsvarar de mål som utskottet har ansett vara godtagbara grunder för särbehandling enligt 6 § 2 mom. i grundlagen. Den åldersbaserade särbehandlingen hade enligt utskottet ett sakligt och fast samband med regleringens syfte. Enligt regeringens proposition (s. 31–34) skulle en höjning av maximibeloppet för arbetsinkomstavrdraget på lång sikt öka sysselsättningen med knappt 1 000

personer på basis av en mikrosimuleringsmodell gjord vid finansministeriet och de uppgifter om arbetsutbudets elasticitet som hämtats ur forskningslitteraturen. Enligt grundlagsutskottet var det med tanke på proportionaliteten i den föreslagna särbehandlingen av betydelse att det förhöjda arbetsinkomstsvdraget för personer över 60 år inte var särskilt stort.

9.1.3 Den föreslagna ändringen av höjningen av arbetsinkomstsvdragets maximibelopp ur ett likabehandlingsperspektiv

Det föreslås att bestämmelserna om åldersbaserad höjning av arbetsinkomstsvdragets maximibelopp ändras så att höjningen av maximibeloppet slopas för personer under 65 år, men höjs från 600 euro till 1 200 euro för personer som fyllt 65 år. Den föreslagna ändringen grundar sig på en skrivning i regeringsprogrammet enligt vilken den åldersbaserade höjningen av arbetsinkomstsvdragets maximibelopp ska omfördelas, och samtidigt förbättras incitamenten för personer över 65 år att arbeta avsevärt.

Målen för den nu föreslagna ändringen motsvarar målen för den höjning av arbetsinkomstsvdragets maximibelopp som trädde i kraft vid ingången av 2023. Syftet med det höjda arbetsinkomstsvdraget är att främja sysselsättningen bland personer som fyllt 65 år. Det höjda arbetsinkomstsvdraget kan å ena sidan uppmuntra personer som är äldre än 65 år att fortsätta delta i arbetslivet. Å andra sidan kan regleringen utgöra ett incitament för personer som redan gått i pension att ta emot deltidsarbete eller tillfälligt arbete eller återvända från pensionen till arbetslivet i högre grad. Med det höjda arbetsinkomstsvdraget eftersträvas således ett ökat arbetsutbud och ökad sysselsättning. Samtidigt syftar omfördelningen av höjningen också till att stärka finansieringsbasen för de offentliga finanserna.

Den gällande åldersbaserade höjningen av arbetsinkomstsvdraget, där höjningen beviljas stegvis till personer som fyllt 60 år, kan anses vara en utmaning, eftersom dess incitamentseffekt för fortsatt arbete särskilt för personer under 65 år är svag på grund av höjningens ringa belopp. Det är också en utmaning att rikta den gällande höjningen. Kvantitativt riktas stödet till en stor grupp varav merparten är löntagare. I förhållande till den begränsade incitamentseffekten är stödet dessutom kostsamt med tanke på uteblivna skatteintäkter. Utmaningarna med den gällande regleringen beskrivs närmare i avsnitt 4.1.2 i propositionen.

Målen för den föreslagna regleringen motsvarar i huvudsak de mål som anges i proposition RP 153/2022 rd. Grundlagsutskottet ansåg i sitt utlåtande (GrUU 54/2022 rd) att den nämnda propositionens syften motsvarar de mål som utskottet har ansett vara godtagbara grunder för särbehandling enligt 6 § 2 mom. i grundlagen. Syftet med den nu föreslagna ändringen är att öka de incitament för att fortsätta arbeta som höjningen av arbetsinkomstsvdragets maximibelopp innebär samt att rikta stödet mer exakt till sådana grupper där sysselsättningen i genomsnitt är sämre. För att uppnå dessa mål har man beslutat att slopa höjningen för personer under 65 år, men att fördubbla höjningen för personer som fyllt 65 år.

Även om målet för lagstiftningen är godtagbart med tanke på grundlagen måste även de åtgärder som vidtas för att uppnå detta mål stå i rätt proportion. Lagstiftaren har dock enligt grundlagsutskottets praxis mycket omfattande möjligheter att inom beskattningen särbehandla människor för att genomföra samhällspolitik, men skillnaderna får inte ens då bli oskäligen. Vid införandet av begränsningar bör man således överväga om målen för lagstiftningen kan uppnås genom reglering som begränsar jämlikheten i mindre grad.

Med avseende på den föreslagna regleringens proportionalitet är det av betydelse huruvida bestämmelsen försätter sin målgrupp i en avsevärt bättre eller sämre ställning än sådana personer på vilka bestämmelsen inte tillämpas. Den föreslagna ändringen av arbetsinkomstsvdragets

maximibelopp skärper beskattningen något för personer som fyllt 60–64 år, om löntagarens årliga arbetsinkomst är cirka 18 600 euro eller mer. Arbetsinkomstavrdragets maximibelopp för personer i åldern 60–64 år ska i fortsättningen bestämmas på samma sätt som för personer under 60 år. Situationen motsvarar alltså den situation som rådde före 2023.

Det höjda maximibeloppet av arbetsinkomstavrdraget ska i fortsättningen omfatta skattskyldiga som har fyllt 65 år. Beloppet av det höjda arbetsinkomstavrdraget är beroende på åldersgrupp högst 1 200 euro per år, vilket dras av direkt från skatten.

Omfördelningen av höjningen av arbetsinkomstavrdraget bedöms inte ha några kalkylmässiga sysselsättningshöjande effekter. Vid beräkningen av sysselsättningseffekterna bör det beaktas att en betydande minskning av stödets storlek samt av målgruppen för stödet är en betydande bakgrundsfaktor till den negativa sysselsättningseffekten. Om den föreslagna regleringen jämförs med den reglering som gällde före 2023, då arbetsinkomstavrdragets maximibelopp inte höjdes på grund av ålder, är ändringens inverkan moderat sysselsättningshöjande.

Med beaktande av det höjda avdragets storlek och de mål som ställts upp för det samt problemen när det gäller inriktning och incitament i samband med höjningen av det gällande avdragsbeloppet, kan det anses att det höjda arbetsinkomstavrdraget inte försätter personer under 65 år i en betydligt sämre ställning än personer som uppnått den åldern och som drar nytta av höjningen av arbetsinkomstavrdraget.

Enligt regeringens bedömning kan omfördelningen av den åldersbaserade höjningen av arbetsinkomstavrdraget betraktas som en proportionerlig åtgärd ur ett likabehandlingsperspektiv med tanke på bestämmelsens syfte att främja sysselsättningen bland personer som fyllt 65 år.

9.2 Förslaget om att förlänga den tid som omfattas av källskatt för löntagare från utlandet ur ett likabehandlingsperspektiv

Skattskyldigheten delas enligt inkomstskattelagen in i allmän och begränsad skattskyldighet. Allmänt skattskyldiga är personer som är bosatta i Finland och begränsat skattskyldiga är personer som är bosatta utomlands, förutsatt att de inte vistas i Finland mer än sex månader i följd. Allmänt skattskyldiga betalar skatt i Finland på inkomster som de får både från Finland och från utlandet, medan begränsat skattskyldiga betalar skatt i Finland endast på inkomster som de får från Finland. Skattesatsen för förvärvsinkomst för begränsat skattskyldiga personer är 35 procent. Personer som omfattas av nyckelpersonlagen är allmänt skattskyldiga. Hos allmänt skattskyldiga verkställs beskattningen i regel progressivt enligt lagen om beskattningsförfarande (1558/1995) på basis av de totala inkomsternas storlek. Undantag till detta är vissa specialgrupper, av vilka en är nyckelpersoner från utlandet.

Nyckelpersonlagen har varit i kraft från ingången av 1996, till en början temporärt, och permanent från ingången av 2020. Lagens huvudsakliga syfte är att göra det tilltalande för personer med särskild sakkunskap att komma till Finland. Finansutskottet har i sitt betänkande (FiUB 45/1995) om propositionen om den ursprungliga nyckelpersonlagen (RP 76/1995 rd) konstaterat att en reducerad beskattning kan locka sådana personer till Finland vars kunskaper eller andra färdigheter är viktiga bland annat för att utveckla produktionen, näringslivet eller forskningen i vårt land och att det inte finns tillräckligt med sådana personer med särskild sakkunskap i vårt land. I sitt betänkande (FiUB 16/2006 rd) om regeringens proposition med förslag till lag om ändring av nyckelpersonlagen (RP 103/2006 rd) konstaterade finansutskottet på motsvarande sätt att syftet med lagen är att underlätta rekryteringen av utlänningar med särskilda kunskaper och kompetens för företag som är etablerade i Finland och finländska högskolor. Enligt utskottet

handlar det uttryckligen om att locka hit människor med specialkompetens för att främja forskning och produktutveckling i Finland. Den internationella konkurrensen om kunskapskapital är hård och därför har en speciallag som utgår från en fast källskattesats på 35 procent en gång i tiden ansetts motiverad. Utskottet ansåg att man i princip alltså har godkänt att en del av de allmänt skattepliktiga löntagare som beskattas i Finland under speciella omständigheter kan beskattas på ett annat sätt än andra. Källskattesatsen sänktes till 32 procent från ingången av 2020.

Skattelättnaden för nyckelpersoner är tidsbegränsad. I regeringens proposition RP 76/1995 rd om den ursprungliga nyckelpersonlagen konstateras att det med tanke på lagens syften inte är motiverat att en person som bosätter sig i Finland permanent åtnjuter en ovanligt fördelaktig skattebehandling. Den maximala tiden i arbete som berättigade till skattelättnad fastställdes ursprungligen till 24 månader. Den maximala tiden i arbete förlängdes genom lag 975/2006 till 48 månader från ingången av 2007. Finansutskottet föreslog förlängningen i sitt betänkande om förslaget till lagändring (FiUB 16/2006 rd) för att lagens ursprungliga syfte ska kunna nås också i praktiken. Den gällande lagen hade enligt betänkandet i praktiken lett till att utländska experter hade lämnat Finland när tidsfristen på 24 månader hade gått ut.

Till förutsättningarna för tillämpningen av lagen har under hela dess giltighetstid hört att löntagaren inte har varit bosatt i Finland under de fem år som föregick inledandet av arbetet. Denna förutsättning ansågs i förarbetena till den ursprungliga lagen (RP 76/1995 rd) nödvändig för att förhindra missbruk. Till förutsättningarna för tillämpningen av lagen har dessutom under hela dess giltighetstid hört att löntagaren inte är finsk medborgare. Därmed behandlas alla finska medborgare lika. Inga ändringar föreslås i dessa förutsättningar.

I den ändring som nu föreslås på grundval av regeringsprogrammet är det fråga om att förlänga den maximala tiden i arbete för nyckelpersoner med tre år till 84 månader. Det är således fortfarande fråga om tidsbegränsad skattelättnad. Om en utländsk person stannar i Finland efter att den tid i arbete som berättigar till skattelättnad har löpt ut, ska personens inkomster även i fortsättningen beskattas enligt lagen om beskattningsförfarande och beskattningen ska vara progressiv.

Vid bedömningen av om den föreslagna ändringen är förenlig med grundlagen ur likabehandlingssynvinkel bör hänsyn tas till de omständigheter som anges nedan. Som det konstateras i avsnitt 9.1.1 i propositionen förutsätter grundlagens bestämmelse om likabehandling inte att alla behandlas lika, om inte de förhållanden som inverkar på ärendet är likadana och att det i grundlagsutskottets praxis har ansetts att jämlikhetsprincipen inte får innebära stränga gränser för lagstiftarens prövning när en lagstiftning som avspeglar den rådande samhällsutvecklingen eftersträvas. I samma avsnitt konstateras också att grundlagsutskottet ur grundlagens likabehandlingsbestämmelser i olika sammanhang har härlett kravet att särbehandlingarna inte får vara godtyckliga eller att skillnaderna inte får bli oskäligen. Syftet med att förlänga den maximala tiden i arbete för nyckelpersoner är att förbättra de skatteincitament som är avsedda att locka hit internationella experter. Syftet är detsamma som det ursprungliga huvudsakliga syftet med nyckelpersonlagen, det vill säga att locka experter med specialkompetens till Finland för att utveckla produktionen, näringslivet och forskningen. Skattelättnaden för utländska nyckelpersoner ska också i fortsättningen vara tidsbegränsad och efter tidsfristen ska löneinkomsten för nyckelpersoner beskattas på motsvarande sätt som löneinkomsten för andra allmänt skattskyldiga. Avsaknad av förutsättningar enligt nyckelpersonlagen leder till att beskattningen verkställs för hela tiden i arbete, enligt de allmänna bestämmelserna om inkomstbeskattning. Med hänsyn till syftet med nyckelpersonlagen och skattelättnadens tidsbegränsade karaktär samt övriga ovannämnda omständigheter kan det anses att den föreslagna förlängningen av den maxi-

mala tiden i arbete i nyckelpersonlagen inte godtyckligt särbehandlar vissa personer eller medborgare vare sig positivt eller negativt och att den föreslagna förlängningen inte heller kan bedömas innebära en oskäligen diskriminering mellan personer.

9.3 Inkomstskatteskalen och förbudet mot konfiskatorisk beskattning

Enligt 124 § 1 mom. i inkomstskattelagen ska fysiska personer och dödsbon betala inkomstskatt till staten för sin beskattningsbara förvärvsinkomst enligt den progressiva inkomstskatteskalen. Enligt 5 mom. i samma paragraf föreskrivs det särskilt om den skatteskala som ska tillämpas vid beskattningen av förvärvsinkomst för varje enskilt år. I denna proposition föreslås bestämmelser om inkomstskatteskalen för 2024.

I Finland beskattas förvärvsinkomster progressivt, det vill säga större inkomster beskattas proportionellt mer än mindre inkomster. Skatteprogressionen genomförs enligt skatteskalen för statsbeskattningen, där skattesatsen ökar stegvis i takt med att inkomsterna ökar. Den skatteskala som föreslås för 2024 består av sex nivåer där inkomstgränsen för den högsta nivån är 150 000 euro. I fråga om inkomst som överstiger denna inkomstgräns ska statlig inkomstskatt betalas till 44 procent.

Förslaget till lag om inkomstskatteskalen för 2023 ingick i regeringens proposition RP 153/2022 rd, som bedömdes av riksdagens grundlagsutskott. I sitt utlåtande om propositionen (GrUU 54/2022 rd) konstaterade grundlagsutskottet att lagförslaget i motiveringen till lagstiftningsordningen endast har bedömts med tanke på jämlikheten i fråga om arbetsinkomstavrdraget. Enligt grundlagsutskottet bör bedömningen göras också med tanke på andra grundläggande fri- och rättigheter, såsom egendomsskyddet. Grundlagsutskottet fäste i sitt utlåtande statsrådets uppmärksamhet vid detta.

Grundlagsutskottet har i sin senare utlåtandepaxis konstaterat att skattelagstiftningen inte konstitutionellt kan anses vara en sådan särskild form av utövande av offentlig makt på vars område de grundläggande fri- och rättigheterna inte skulle tillämpas (GrUU 53/2016 rd, s.4, GrUU 52/2016 rd, s. 5).

Enligt 15 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens egendom tryggad. Det är främst olika begränsningar i ägarens nyttjanderätt och bestämmanderätt som bedöms enligt generalklausulen i paragrafens 1 mom. På sådana begränsningar av egendomsskyddet tillämpas de allmänna förutsättningarna för begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna (se t.ex. GrUU 20/2010 rd). När det gäller beskattning har utskottet i sin tidigare praxis från tiden innan den nuvarande grundlagen trädde i kraft bedömt beskattningens förhållande till egendomsskyddet genom det så kallade förbudet mot konfiskatorisk beskattning. Vid bedömningen av när en skatt ska betraktas som konfiskatorisk har grundlagsutskottet fäst uppmärksamhet vid betydelsen av den skattskyldigas egna val, vid skattens retroaktiva verkan och vid frågan om fallet gäller expropriation av egendom till staten utan ersättning (se t.ex. GrUU 5/1988 rd, GrUU 12/1986 rd, GrUU 9/1978 rd, GrUU 2/1976).

Progressiv beskattning har ansetts säkerställa ett rättvist skattesystem genom att den skattskyldiges skattebetalningsförmåga beaktas. Ett samhällspolitiskt mål med den progressiva beskattningen har också ansetts vara att påverka inkomstfördelningen. Progressiv beskattning minskar inkomstskillnaderna mellan förvärvsinkomsttagarna. Samtidigt försämrar progressionen i beskattningen effektiviteten och minskar incitamenten att arbeta, då marginalskattegraden blir rätt hög redan för medelinkomsttagare.

Marginalskattesatsen påverkas förutom av statens inkomstskatteskala även av andra faktorer såsom olika avdrag och socialförsäkringsavgifter. Marginalskattesatserna påverkas också av vilka inkomster de skattskyldiga får. Marginalskattesatsen kan till exempel variera på samma inkomstnivå beroende på om den skattskyldiges inkomster består av lön, pension eller förmåner, eftersom avdragen görs på olika sätt på olika inkomster. Den högsta marginalskattesatsen för löneinkomst är för närvarande cirka 58,7 procent på inkomstnivån cirka 165 000–168 000 euro. Som enda undantag höjs marginalskattesatsen tillfälligt till en högre nivå när skyldigheten att betala dagpenningsspremie börjar.

En inkomstskatteskala som baserar sig på inkomstgränser har tillämpats för progressiv beskattning i det finländska skattesystemet sedan 1920 års lag om skatt på inkomst och förmögenhet stiftades. Riksdagen stiftar årligen en lag om statens inkomstskatteskala som ska tillämpas vid beskattningen av förvärvsinkomster. I grundlagsutskottets utlåtanden har möjligheten till konfiskatorisk beskattning främst bedömts i fråga om skatter som tillämpas i enskilda och ytterst begränsade situationer, såsom marknadsföringsavgifter för ägg (se t.ex. GrUU 2/1976 rd). Då har bedömningen bland annat handlat om huruvida fallet gäller expropriation av egendom till staten utan ersättning.

Vid progressiv beskattning är det inte fråga om en särskild skatt som påförs för en enskild och avgränsad situation, utan om att genomföra hela inkomstskattesystemet. Med nuvarande marginalskattegrader är det inte heller fråga om att staten exproprierar egendom av de skattskyldiga utan ersättning i den bemärkelse som grundlagsutskottet har avsett i sina tidigare utlåtanden. Vid bedömningen av skatteskalans förhållande till förbudet mot konfiskatorisk beskattning bör det också beaktas att skatt i ett progressivt skattesystem betalas med en viss procent för den del som överstiger en viss årsinkomst och att man således inte behöver betala mer skatt än vad inkomstökningen förutsätter. Förslaget till statens inkomstskatteskala för 2024 ska således inte betraktas som förbjuden konfiskatorisk beskattning.

9.4 Slutord

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Enligt förslaget om omfördelning av den åldersbaserade höjningen av arbetsinkomstavrdragets maximibelopp ändras de åldersgränser som berättigar till höjningen och höjningens storlek. Med hänsyn till vad grundlagsutskottet yttrade i sitt utlåtande GrUU 54/2022 rd, det vill säga att en höjning av arbetsinkomstavrdragets maximibelopp bör vara proportionerlig ur ett likabehandlingsperspektiv, anser regeringen att det är önskvärt att grundlagsutskottet ger ett utlåtande i ärendet.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om inkomstskatteskalan för 2024

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Vid beskattningen för 2024 bestäms den inkomstskatt för förvärvsinkomst som enligt inkomstskattelagen (1535/1992) ska betalas till staten i enlighet med en progressiv inkomstskatteskala enligt följande:

Beskattningsbar förvärvsinkomst, euro	Skatt vid nedre gränsen, euro	Skatt på den del av inkomsten som överskrider den nedre gränsen, %
0	0	12,64
20 500	2 591,20	19
30 500	4 491,20	30,25
50 400	10 510,95	34
88 200	23 362,95	42
150 000	49 318,95	44

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring och temporär ändring av inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen (1535/1992) 93 § 1 och 4 mom., 106 §, 125 § 2 och 3 mom., 127 a § 2 och 3 mom. och 127 f § 1 och 2 mom.,
sådana de lyder, 93 § 1 mom. i lag 1086/2014 och 93 § 4 mom., 106 § och 125 § 2 och 3 mom. i lag 1123/2022, 127 a § 2 mom. i lag 946/2008 och 3 mom. i lag 377/2023 och 127 f § 1 och 2 mom. i lag 1132/2012, samt
fogas till lagen temporärt en ny 9 a § som följer:

9 a §

Temporärt undantag för fonder som ska tillämpas 2024 och 2025

Vid beskattningen för 2024 och 2025 tillämpas dock inte 9 § 1 mom. 1 punkten och 8 mom. på fondföretag som avses i 1 kap. 2 § 1 mom. 17 punkten i lagen om placeringsfonder (213/2019) och som grundats eller registrerats i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt på alternativa investeringsfonder som avses i 2 kap. 1 § i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder (162/2014) och som grundats eller registrerats i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

93 §

Kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen

Som utgift för inkomstens förvärvande anses även kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen, beräknade enligt kostnaderna för anlitan­de av det billigaste fortskaffningsmedlet. Sådana kostnader kan dock dras av till ett belopp av högst 7 000 euro och endast till den del de under skatteåret överstiger 900 euro (självriskandel).

Om den skattskyldige under skatteåret har fått arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd eller dagpenning för tryggnad av försörjningen enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) eller moderskapspenning, särskild moderskapspenning, faderskapspenning, graviditetspenning, särskild graviditetspenning, föräldrapenning eller partiell föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), minskas hans eller hennes självriskandel med 80 euro för varje full ersättningsmånad. Självriskandelen är dock minst 160 euro. Till en full ersättningsmånad anses höra ett belopp som motsvarar 21,5 ersättningsdagar. Om den skattskyldige under skatteåret har erhållit jämkad arbetslöshetsförmån eller partiell föräldrapenning, ändras ersättningsdagarna till hela ersättningsdagar när man beräknar fulla ersättningsmånader.

106 §

Grundavdrag

Om en skattskyldig fysisk person har en nettoförvärvsinkomst som efter de ovannämnda avdragen inte överstiger 3 980 euro, ska detta belopp dras av från nettoförvärvsinkomsten. Om nettoförvärvsinkomstens belopp efter de nämnda avdragen överstiger fullt grundavdrag, minskas avdraget med 18 procent av den överskjutande inkomsten.

125 §

Arbetsinkomstavdrag

Avdraget utgör 12 procent av det inkomstbelopp som avses i 1 mom.. Avdragets maximibelopp är dock 2 140 euro. När den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst överstiger 23 420 euro, minskar avdraget med 2,03 procent av det belopp med vilket nettoförvärvsinkomsten överstiger 23 420 euro. Till den del den skattskyldiges nettoförvärvsinkomst överstiger 71 900 euro minskar avdraget dock med 1,21 procent av den överskjutande delen. Avdraget görs före andra avdrag från inkomstskatten.

Avdragets maximibelopp som avses i 2 mom. höjs med 1 200 euro om den skattskyldige har fyllt 65 år före skatteårets ingång.

127 a §

Hushållsavdrag

Som normalt omsorgs- eller vårdarbete betraktas inte sådana hälso- och sjukvårdstjänster vilkas försäljning är skattefri enligt 34–36 § i mervärdesskattelagen (1501/1993). Fysioterapi som ges av en legitimerad fysioterapeut och ergoterapi som ges av en legitimerad ergoterapeut berättigar dock till hushållsavdrag och på dem tillämpas vad som i 1 mom. och annanstans i denna lag föreskrivs om hushållsavdrag som beviljas för sedvanligt omsorgsarbete och vårdarbete. Ett villkor för hushållsavdraget är att tjänsten utförs av en sådan legitimerad fysioterapeut eller legitimerad ergoterapeut som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) och att tjänsteproducenten har rätt att producera sådana fysioterapi- och ergoterapitjänster som avses i lagen om tillsynen över social- och hälsovården (741/2023). Reparation eller installation av hushållsmaskiner eller anordningar i hushållet betraktas inte som sådant arbete som innebär underhåll av bostad. På arbete som innebär installation, underhåll och handledning i fråga om data- och informationstekniska apparater, program, dataskydd och dataförbindelser tillämpas dock vad som i 1 mom. föreskrivs om arbete som innebär underhåll eller ombyggnad av bostad.

Hushållsavdrag beviljas inte, om direkt för samma arbetsprestation har erhållits stöd för närstående vård, servicesedel som beviljats för social- och hälsovård eller stöd som avses i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn. Avdrag beviljas heller inte med anledning av arbete som innebär underhåll eller ombyggnad av en bostad, om reparationsunderstöd för reparation av bostaden har beviljats av statens eller något annat offentligt samfunds medel. Hushållsavdrag beviljas inte, om arbetsprestationen helt eller delvis har betalats med ett riktat betalmedel befriat från inkomstskatt som erhållits av arbetsgivaren.

127 f §

Undantagen från hushållsavdragets maximibelopp och från grunderna för avdraget under skatteåren 2022–2027

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 127 a § 1 mom. är hushållsavdraget under skatteåren 2022–2027 högst 3 500 euro per år, dock så att i det ovannämnda maximibeloppet under skatteåren 2022–2024 kan ingå ett avdrag på högst 2 250 euro som beviljas på basis av annat avdragsgillt arbete än på basis av avstående från oljeuppvärmning och på basis av sedvanligt hushållsarbete, omsorgsarbete och vårdarbete. Under skatteåren 2025–2027 kan i maximibeloppet ingå ett avdrag på högst 2 250 euro som beviljas på basis av annat avdragsgillt arbete än på basis av avstående från oljeuppvärmning.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 127 b § 1 och 2 punkten får den skattskyldige under skatteåren 2022–2024 för sedvanligt hushållsarbete, omsorgsarbete och vårdarbete och under skatteåren 2022–2027 för avstående från oljeuppvärmning dra av

1) arbetsgivares sjukförsäkringsavgift, obligatorisk arbetspensionsavgift, olycksfallsförsäkringspremie, arbetslöshetsförsäkringspremie och grupplivförsäkringspremie som den skattskyldige har betalt för sådant arbete som berättigar till hushållsavdrag samt dessutom 30 procent av den utbetalda lönen,

2) 60 procent av en ersättning för sådant arbete som berättigar till hushållsavdrag och som har betalats till en i förskottsuppbörsregistret införd person som avses i 25 § i lagen om förskottsuppbörd och som idkar inkomstskattepliktig verksamhet; ett motsvarande avdrag får göras också för en ersättning för arbete som har betalats på basis av arbete som utförts i en annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet om den skattskyldige visar att betalningsmottagaren inte har gjort sig skyldig till sådana försummelser som avses i 26 § i lagen om förskottsuppbörd.

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 9 a § gäller till och med den 31 december 2025.
Lagen tillämpas första gången vid beskattningen för 2024.

3.

Lag

om ändring av 2 och 4 § i lagen om källskatt för löntagare från utlandet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om källskatt för löntagare från utlandet (1551/1995) 2 § 3 mom., sådant det lyder i lag 975/2006, samt
fogas till 4 §, sådan den lyder i lag 511/2010, ett nytt 2 mom. som följer:

2 §

Definition av löntagare från utlandet

Den skattskyldige anses vara löntagare från utlandet under en tid av högst 84 månader från det att det arbete som avses i denna lag började och så länge som detta arbete fortgår utan avbrott.

4 §

Ansökan om tillämpning av lagen

Om en löntagare från utlandet har beviljats ett skattekort som avses i 1 mom. och personen fortsätter med sådant arbete som avses i denna lag efter den sista giltighetsdagen för detta skattekort ska personen lämna in en skriftlig ansökan till Skatteförvaltningen om ett nytt skattekort inom 30 dagar efter den sista giltighetsdagen för det förstnämnda skattekortet.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

4.

Lag

om ändring av 52 och 56 § i lagen om skatt på arv och gåva

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om skatt på arv och gåva (378/1940) 52 § 3 mom. och 56 § 3 mom., sådana de lyder, 52 § 3 mom. i lag 1320/2016 och 56 § 3 mom. i lag 514/2015, som följer:

52 §

En arvsskatt, en skatteförhöjning och en dröjsmålspåföljd som är obetald får innan tio år har förflutit från den första förfallodagen för skatten inte drivas in genom utsökning och utifrån dem får en ansökan inte göras om att den skattskyldige ska försättas i konkurs och inte heller uppgifter om dem antecknas i skatteskuldsregistret enligt lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999). Arvsskatten preskriberas med avvikelse från vad som bestäms i 20 § i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007) 12 år efter ingången av året efter det år då skatten har påförts.

56 §

En gåvoskatt som uppbärs under flera än fem år preskriberas med avvikelse från vad som bestäms i 20 § i lagen om verkställighet av skatter och avgifter tio år efter ingången av året efter det år då skatten har påförts.

Denna lag träder i kraft den 20 . Om skattskyldigheten inträdde före ikraftträdandet av denna lag, tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Lagen tillämpas dock även när skattskyldigheten inträdde innan lagen trädde i kraft och den första förfallodagen för skatten infaller den 1 januari 2024 eller därefter.

5.

Lag

om ändring av lagen om skattetillägg och förseningsränta

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om skattetillägg och förseningsränta (1556/1995) en ny 5 d §, i stället för den
5 d § som upphävts genom lag 344/2019, som följer:

5 d §

Dröjsmålsränta som beräknas på obetald arvsskatt

Dröjsmålsräntan som beräknas på obetald arvsskatt är med avvikelse från vad som bestäms i
5 a § referensräntan enligt 12 § i räntelagen för den halvårsperiod som föregår kalenderåret i
fråga förhöjd med 3,5 procentenheter.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

6.

Lag

om ändring av 27 § i lagen om Skatteförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Skatteförvaltningen (503/2010) 27 § som följer:

27 §

Utövande av kommunens, församlingens och Folkpensionsanstaltens rätt att söka ändring

Kommunens, församlingens och Folkpensionsanstaltens rätt att söka ändring kan utövas av de nämnda skattetagarna och, oberoende av Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt, dessutom av de personer vid enheten som har utsetts för uppgiften. Dessa personer biträder kommunerna, församlingarna och Folkpensionsanstalten också i övrigt i frågor som gäller bevakningen av deras rätt.

Finlands Kommunförbund rf utser de personer som avses i 1 mom. på framställning av Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt. Utseendet kan av särskilda skäl återkallas i samma ordning som det gjorts.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 9 oktober 2023

Statsminister

Petteri Orpo

Finansminister Riikka Purra

2.

Lag

om ändring och temporär ändring av inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen (1535/1992) 93 § 1 och 4 mom., 106 §, 125 § 2 och 3 mom., 127 a § 2 och 3 mom. och 127 f § 1 och 2 mom.,
sådana de lyder, 93 § 1 mom. i lag 1086/2014 och 93 § 4 mom., 106 § och 125 § 2 och 3 mom. i lag 1123/2022, 127 a § 2 mom. i lag 946/2008 och 3 mom. i lag 377/2023 och 127 f § 1 och 2 mom. i lag 1132/2012, samt
fogas till lagen temporärt en ny 9 a § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

9 a §

Temporärt undantag för fonder som ska tillämpas 2024 och 2025

Vid beskattningen för 2024 och 2025 tillämpas dock inte 9 § 1 mom. 1 punkten och 8 mom. på fondföretag som avses i 1 kap. 2 § 1 mom. 17 punkten i lagen om placeringsfonder (213/2019) och som grundats eller registrerats i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt på alternativa investeringsfonder som avses i 2 kap. 1 § i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder (162/2014) och som grundats eller registrerats i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

93 §

93 §

Kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen

Kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen

Som utgift för inkomstens förvärvande anses även kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen, beräknade enligt kostnaderna för anlitan­de av det billigaste fortskaffningsmedlet. Sådana kostnader kan dock dras av till ett belopp av högst 8 400 euro och endast till den del de under skatteåret överstiger 750 euro (självriskandel).

Som utgift för inkomstens förvärvande anses även kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen, beräknade enligt kostnaderna för anlitan­de av det billigaste fortskaffningsmedlet. Sådana kostnader kan dock dras av till ett belopp av högst 7 000 euro och endast till den del de under skatteåret överstiger 900 euro (självriskandel).

Gällande lydelse

Om den skattskyldige under skatteåret har fått arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd eller dagpenning för tryggnad av försörjningen enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) eller moderskapspenning, särskild moderskapspenning, faderskapspenning, graviditetspenning, särskild graviditetspenning, föräldrapenning eller partiell föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), minskas hans eller hennes självriskandel med 70 euro för varje full ersättningsmånad. Självriskandelen är dock minst 140 euro. Till en full ersättningsmånad anses höra ett belopp som motsvarar 21,5 ersättningsdagar. Om den skattskyldige under skatteåret har erhållit jämkad arbetslöshetsförmån eller partiell föräldrapenning, ändras ersättningsdagarna till hela ersättningsdagar när man beräknar fulla ersättningsmånader.

106 §

Grundavdrag

Om en skattskyldig fysisk person har en nettoförfärvsinkomst som efter de ovannämnda avdragen inte överstiger 3 870 euro, ska detta belopp dras av från nettoförfärvsinkomsten. Om nettoförfärvsinkomstens belopp efter de nämnda avdragen överstiger fullt grundavdrag, minskas avdraget med 18 procent av den överskjutande inkomsten.

125 §

Arbetsinkomstavdrag

Avdraget utgör 12 procent av det inkomstbelopp som avses i 1 mom. Avdragets maximalbelopp är dock 2 030 euro. När den skattskyldiges nettoförfärvsinkomst överstiger 22 000 euro, minskar avdraget med 2,03 procent av det belopp med vilket nettoförfärvsinkomsten överstiger 22 000 euro. Till den del den skattskyldiges nettoförfärvsinkomst överstiger 70 000 euro minskar avdraget dock med 1,21 procent av den överskjutande delen.

Föreslagen lydelse

Om den skattskyldige under skatteåret har fått arbetslöshetsdagpenning, arbetsmarknadsstöd eller dagpenning för tryggnad av försörjningen enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) eller moderskapspenning, särskild moderskapspenning, faderskapspenning, graviditetspenning, särskild graviditetspenning, föräldrapenning eller partiell föräldrapenning enligt sjukförsäkringslagen (1224/2004), minskas hans eller hennes självriskandel med 80 euro för varje full ersättningsmånad. Självriskandelen är dock minst 160 euro. Till en full ersättningsmånad anses höra ett belopp som motsvarar 21,5 ersättningsdagar. Om den skattskyldige under skatteåret har erhållit jämkad arbetslöshetsförmån eller partiell föräldrapenning, ändras ersättningsdagarna till hela ersättningsdagar när man beräknar fulla ersättningsmånader.

106 §

Grundavdrag

Om en skattskyldig fysisk person har en nettoförfärvsinkomst som efter de ovannämnda avdragen inte överstiger 3 980 euro, ska detta belopp dras av från nettoförfärvsinkomsten. Om nettoförfärvsinkomstens belopp efter de nämnda avdragen överstiger fullt grundavdrag, minskas avdraget med 18 procent av den överskjutande inkomsten.

125 §

Arbetsinkomstavdrag

Avdraget utgör 12 procent av det inkomstbelopp som avses i 1 mom. Avdragets maximalbelopp är dock 2 140 euro. När den skattskyldiges nettoförfärvsinkomst överstiger 23 420 euro, minskar avdraget med 2,03 procent av det belopp med vilket nettoförfärvsinkomsten överstiger 23 420 euro. Till den del den skattskyldiges nettoförfärvsinkomst överstiger 71 900 euro minskar avdraget dock med 1,21 procent av den överskjutande delen.

Gällande lydelse

Avdraget görs före andra avdrag från inkomstskatten.

Avdragets maximibelopp som avses i 2 mom. höjs med

1) 200 euro, om den skattskyldige har fyllt 60 år, men dock inte 62 år, före skatteårets ingång,

2) 400 euro, om den skattskyldige har fyllt 62 år, men dock inte 65 år, före skatteårets ingång,

3) 600 euro, om den skattskyldige har fyllt 65 år före skatteårets ingång.

127 a §

Hushållsavdrag

Som normalt omsorgs- eller vårdarbete betraktas inte sådana hälso- och sjukvårdstjänster vilkas försäljning är skattefri enligt 34–36 § i mervärdesskattelagen (1501/1993). Reparation eller installation av hushållsmaskiner eller anordningar i hushållet betraktas inte som sådant arbete som innebär underhåll av bostad. På arbete som innebär installation, underhåll och handledning i fråga om data- och informationstekniska apparater, program, dataskydd och dataförbindelser tillämpas dock vad som i 1 mom. föreskrivs om arbete som innebär underhåll eller ombyggnad av bostad.

Hushållsavdrag beviljas inte, om direkt för samma arbetsprestation har erhållits stöd för närståendevård, servicesedel som beviljats av

Föreslagen lydelse

Avdraget görs före andra avdrag från inkomstskatten.

Avdragets maximibelopp som avses i 2 mom. höjs med *1 200 euro* om den skattskyldige har fyllt 65 år före skatteårets ingång.

127 a §

Hushållsavdrag

Som normalt omsorgs- eller vårdarbete betraktas inte sådana hälso- och sjukvårdstjänster vilkas försäljning är skattefri enligt 34–36 § i mervärdesskattelagen (1501/1993). *Fysioterapi som ges av en legitimerad fysioterapeut och ergoterapi som ges av en legitimerad ergoterapeut berättigar dock till hushållsavdrag och på dem tillämpas vad som i 1 mom. och annanstans i denna lag föreskrivs om hushållsavdrag som beviljas för sedvanligt omsorgsarbete och vårdarbete. Ett villkor för hushållsavdraget är att tjänsten utförs av en sådan legitimerad fysioterapeut eller legitimerad ergoterapeut som avses i lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) och att tjänsteproducenten har rätt att producera sådana fysioterapi- och ergoterapitjänster som avses i lagen om tillsynen över social- och hälsovården (741/2023).* Reparation eller installation av hushållsmaskiner eller anordningar i hushållet betraktas inte som sådant arbete som innebär underhåll av bostad. På arbete som innebär installation, underhåll och handledning i fråga om data- och informationstekniska apparater, program, dataskydd och dataförbindelser tillämpas dock vad som i 1 mom. föreskrivs om arbete som innebär underhåll eller ombyggnad av bostad.

Hushållsavdrag beviljas inte, om direkt för samma arbetsprestation har erhållits stöd för närståendevård, servicesedel som beviljats för

Gällande lydelse

kommunen för social- och hälsovård eller stöd som avses i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn. Avdrag beviljas heller inte med anledning av arbete som innebär underhåll eller ombyggnad av en bostad, om reparationsunderstöd för reparation av bostaden har beviljats av statens eller något annat offentligt samfunds medel.

Föreslagen lydelse

social- och hälsovård eller stöd som avses i lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn. Avdrag beviljas heller inte med anledning av arbete som innebär underhåll eller ombyggnad av en bostad, om reparationsunderstöd för reparation av bostaden har beviljats av statens eller något annat offentligt samfunds medel. *Hushållsavdrag beviljas inte, om arbetsprestationen helt eller delvis har betalats med ett riktat betalmedel befriat från inkomstskatt som erhållits av arbetsgivaren.*

127 f §

Undantagen från hushållsavdragets maximibelopp och från grunderna för avdraget under skatteåren 2022–2027

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 127 a § 1 mom. är hushållsavdraget under skatteåren 2022–2027 högst 3 500 euro per år, dock så att i det ovannämnda maximibeloppet under skatteåren 2022 och 2023 kan ingå ett avdrag på högst 2 250 euro som beviljas på basis av annat avdragsgillt arbete än på basis av avstående från oljeuppvärmning och på basis av sedvanligt hushållsarbete, omsorgsarbete och vårdarbete. Under skatteåren 2024–2027 kan i maximibeloppet ingå ett avdrag på högst 2 250 euro som beviljas på basis av annat avdragsgillt arbete än på basis av avstående från oljeuppvärmning.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 127 b § 1 och 2 punkten får den skattskyldige under skatteåren 2022 och 2023 för sedvanligt hushållsarbete, omsorgsarbete och vårdarbete och under skatteåren 2022–2027 för avstående från oljeuppvärmning dra av

1) arbetsgivares sjukförsäkringsavgift, obligatorisk arbetspensionsavgift, olycksfallsförsäkringspremie, arbetslöshetsförsäkringspremie och grupplivförsäkringspremie som den skattskyldige har betalt för sådant arbete som berättigar till hushållsavdrag samt dessutom 30 procent av den utbetalda lönen,

2) 60 procent av en ersättning för sådant arbete som berättigar till hushållsavdrag och som har betalats till en i förskottsuppbördsregistret införd person som avses i 25 § i lagen

127 f §

Undantagen från hushållsavdragets maximibelopp och från grunderna för avdraget under skatteåren 2022–2027

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 127 a § 1 mom. är hushållsavdraget under skatteåren 2022–2027 högst 3 500 euro per år, dock så att i det ovannämnda maximibeloppet under skatteåren 2022–2024 kan ingå ett avdrag på högst 2 250 euro som beviljas på basis av annat avdragsgillt arbete än på basis av avstående från oljeuppvärmning och på basis av sedvanligt hushållsarbete, omsorgsarbete och vårdarbete. Under skatteåren 2025–2027 kan i maximibeloppet ingå ett avdrag på högst 2 250 euro som beviljas på basis av annat avdragsgillt arbete än på basis av avstående från oljeuppvärmning.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 127 b § 1 och 2 punkten får den skattskyldige under skatteåren 2022–2024 för sedvanligt hushållsarbete, omsorgsarbete och vårdarbete och under skatteåren 2022–2027 för avstående från oljeuppvärmning dra av

1) arbetsgivares sjukförsäkringsavgift, obligatorisk arbetspensionsavgift, olycksfallsförsäkringspremie, arbetslöshetsförsäkringspremie och grupplivförsäkringspremie som den skattskyldige har betalt för sådant arbete som berättigar till hushållsavdrag samt dessutom 30 procent av den utbetalda lönen,

2) 60 procent av en ersättning för sådant arbete som berättigar till hushållsavdrag och som har betalats till en i förskottsuppbördsregistret införd person som avses i 25 § i lagen

Gällande lydelse

om förskottsuppbörd och som idkar inkomstskattepliktig verksamhet; ett motsvarande avdrag får göras också för en ersättning för arbete som har betalats på basis av arbete som utförts i en annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet om den skattskyldige visar att betalningsmottagaren inte har gjort sig skyldig till sådana försummelser som avses i 26 § i lagen om förskottsuppbörd.

Föreslagna lydelse

om förskottsuppbörd och som idkar inkomstskattepliktig verksamhet; ett motsvarande avdrag får göras också för en ersättning för arbete som har betalats på basis av arbete som utförts i en annan stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet om den skattskyldige visar att betalningsmottagaren inte har gjort sig skyldig till sådana försummelser som avses i 26 § i lagen om förskottsuppbörd.

—————
*Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 9
a § gäller till och med den 31 december 2025.
Lagen tillämpas första gången vid beskattningen för 2024.*
—————

3.

Lag

om ändring av 2 och 4 § i lagen om källskatt för löntagare från utlandet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om källskatt för löntagare från utlandet (1551/1995) 2 § 3 mom., sådant det lyder i lag 975/2006, samt
fogas till 4 §, sådan den lyder i lag 511/2010, ett nytt 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

2 §

Definition av löntagare från utlandet

Den skattskyldige anses vara löntagare från utlandet under en tid av högst 48 månader från det att det arbete som avses i denna lag började och så länge som detta arbete fortgår utan avbrott.

4 §

Ansökan om tillämpning av lagen

Föreslagen lydelse

2 §

Definition av löntagare från utlandet

Den skattskyldige anses vara löntagare från utlandet under en tid av högst 84 månader från det att det arbete som avses i denna lag började och så länge som detta arbete fortgår utan avbrott.

4 §

Ansökan om tillämpning av lagen

Om en löntagare från utlandet har beviljats ett skattekort som avses i 1 mom. och personen fortsätter med sådant arbete som avses i denna lag efter den sista giltighetsdagen för detta skattekort ska personen lämna in en skriftlig ansökan till Skatteförvaltningen om ett nytt skattekort inom 30 dagar efter den sista giltighetsdagen för det förnämnda skattekortet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag

om ändring av 52 och 56 § i lagen om skatt på arv och gåva

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om skatt på arv och gåva (378/1940) 52 § 3 mom. och 56 § 3 mom., sådana de lyder, 52 § 3 mom. i lag 1320/2016 och 56 § 3 mom. i lag 514/2015, som följer:

Gällande lydelse

52 §

En arvsskatt, en skatteförhöjning och en dröjsmålspåföljd som är obetald får innan två år har förflutit från den första förfallodagen för skatten inte drivas in genom utsökning och utifrån dem får en ansökan inte göras om att den skattskyldige ska försättas i konkurs och inte heller uppgifter om dem antecknas i skatteskuldsregistret enligt lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999).

56 §

En skatt som uppbärs under flera än fem år preskriberas med avvikelse från vad som bestäms i 20 § i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007) tio år efter ingången av året efter det år då skatten har påförts.

Föreslagen lydelse

52 §

En arvsskatt, en skatteförhöjning och en dröjsmålspåföljd som är obetald får innan tio år har förflutit från den första förfallodagen för skatten inte drivas in genom utsökning och utifrån dem får en ansökan inte göras om att den skattskyldige ska försättas i konkurs och inte heller uppgifter om dem antecknas i skatteskuldsregistret enligt lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter (1346/1999). *Arvsskatten preskriberas med avvikelse från vad som bestäms i 20 § i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007) 12 år efter ingången av året efter det år då skatten har påförts.*

56 §

En gåvoskatt som uppbärs under flera än fem år preskriberas med avvikelse från vad som bestäms i 20 § i lagen om verkställighet av skatter och avgifter tio år efter ingången av året efter det år då skatten har påförts.

Denna lag träder i kraft den 20 . Om skattskyldigheten inträdde före ikraftträdandet av denna lag, tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Lagen tillämpas dock även när skattskyldigheten inträdde innan lagen trädde i kraft och den första förfallodagen för skatten infaller den 1 januari 2024 eller därefter.

5.

Lag

om ändring av lagen om skattetillägg och förseningsränta

I enlighet med riksdagens beslut
fögas till lagen om skattetillägg och förseningsränta (1556/1995) en ny 5 d §, i stället för den
5 d § som upphävts genom lag 344/2019, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

5 d §

*Dröjsmålsränta som beräknas på obetald
arvsskatt*

*Dröjsmålsräntan som beräknas på obetald
arvsskatt är med avvikelse från vad som be-
stäms i 5 a § referensräntan enligt 12 § i rän-
telagen för den halvårsperiod som föregår ka-
lenderåret i fråga förhöjd med 3,5 procenten-
heter.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

6.

Lag

om ändring av 27 § i lagen om Skatteförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Skatteförvaltningen (503/2010) 27 § som följer:

Gällande lydelse

27 §

*Utövande av kommunens, församlingens och
Folkpensionsanstaltens rätt att söka ändring*

Kommunens, församlingens och Folkpensionsanstaltens rätt att söka ändring kan utövas av de nämnda skattetagarna och, oberoende av Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt, dessutom av de skatteombud vid enheten som har utsetts för uppgiften. Dessa skatteombud biträder kommunerna, församlingarna och Folkpensionsanstalten också i övrigt i frågor som gäller bevakningen av deras rätt.

Finlands Kommunförbund rf utser de skatteombud som avses i 1 mom. på framställning av Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt. Ett beslut att utse ett skatteombud kan återkallas i samma ordning som det har fattats.

Föreslagen lydelse

27 §

*Utövande av kommunens, församlingens och
Folkpensionsanstaltens rätt att söka ändring*

Kommunens, församlingens och Folkpensionsanstaltens rätt att söka ändring kan utövas av de nämnda skattetagarna och, oberoende av Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt, dessutom av de *personer* vid enheten som har utsetts för uppgiften. Dessa *personer* biträder kommunerna, församlingarna och Folkpensionsanstalten också i övrigt i frågor som gäller bevakningen av deras rätt.

Finlands Kommunförbund rf utser de *personer* som avses i 1 mom. på framställning av Enheten för bevakning av skattetagarnas rätt. Utseendet kan av särskilda skäl återkallas i samma ordning som det gjorts.

Denna lag träder i kraft den 20 .